EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 221, Mart 2001

Düzenin krizi ve devrimci sınıf alternatifi

Kasım'dakini iki ay arayla izleyen Şubat krizi, 14 aydır uygulanmakta olan İMF-TÜSİAD saldırı programının iflasını belgeledi. Bu resmen de ilan edildiği için konunun tartışmaya açık herhangi bir yanı kalmadı. Saldırı programının iflası, bunun ortaya çıkardığı ekonomik ve mali yıkım tablosu, ekonominin çöküşü, bundan da öte ülkenin iflası olarak niteleniyor yaygın biçimde.

İflas eden gerçekte Türkiye kapitalizmidir, ona dayanan burjuva sınıf egemenliği sistemidir. İflası bir kez daha belgelenen, son 40 yılın kısır döngüsüdür. Son yirmi yıldır aralıksız uygulanan ve emekçiler için yaşamı çekilmez hale getien tüm politikaların yeni bir düzeyde iflasıdır bugün yaşanan. 12 Eylül askeri faşist darbesine ve onu izleyen fakat koşulları hiç de onu aratmayan faşist baskı ve terör rejimine rağmen, son yirmi yıldır bu engelsiz siyasal koşullarda uygulanan hiçbir reçete, sonuçta Türkiye kapitalizminin yapısal sorunlarına çözüm olamamıştır. Çözüm olmak, ya da hiç değilse bu sorunları bir parça hafifletmek bir yana, tam tersine, birbirini izleyen saldırı programları yıldan yıla daha ağır sorunlar biriktirerek, ülkeyi bugünkü iflas noktasına getirmiştir.

Uygulaması kadar çöküşü de emekçilere fatura

Uygulandığından beri işçi sınıfına ve emekçilere ağır bir fatura ödeten saldırı programı, çöküşüyle tüm emekçilere ayrıca ağır bir fatura çıkardı. Yapılan devalüasyonla işçiler ve emekçiler bir anda yüzde 40 oranında yoksullaştılar. Dış borç yükü aynı oranda arttı. Yeni zamlar, vergiler ve işten çıkarmalar birbirini izledi, izliyor.

Bu kadarla da değil. Çöken program yerine şu günlerde "ulusal program" yaftasıyla sunulan, gerçekte ise eski İMF programının daha da ağırlaştırılmış versiyonundan başka bir şey olmayan yeni bir saldırı programı gündemde. Krizden çıkış adına gündeme getirilen bu yeni saldırı programı işçi sınıfı ve emekçilere daha ağır bir fatura ödetme hazırlığı anlamına gelmektedir. Ortalığı kaplayan "ulusça fedakarlık" gürültüsüyle bunu burjuva düzen çevreleri de açıkça dile getirmektedirler.

Bu ülkenin işçileri ve emekçileri son 20 yıldır bu "ulusça fedakarlık" yalanının ne anlama geldiğini artık çok iyi bilmektedirler. Öncesi bir yana, 24 Ocak Kararları'ndan beri her yeni kriz programı işçi sınıfı ve emekçilere hep de bu "ulusça fedakarlık" yalanıyla dayatılmıştır bugüne kadar. Ama sonuç hep de, işçi ve emekçilerin katmerleşen iktisadi ve sosyal yıkımı, buna karşılık işbirlikçi burjuvazi ile emperyalist sermayenin katmerli sömürüsü, vurgunu ve soygunu olmuştur.

Türkiye'ye çıkarılan iktisadi ve siyasal fatura

İşçi sınıfı ve emekçiler için iktisadi ve sosyal yıkım anlamına gelen her kriz,

ortaya tüm ülke için de her seferinde daha da ağırlaşan bir ekonomik ve siyasal fatura çıkarmaktadır.

Ekonomik cephede bu; borç köleliğinin ağırlaşması, emperyalist sermayenin borsalar üzerinden milyarlarca doları bulan büyük vurgunları, özelleştirmelerin hızlandırılması adına stratejik öneme sahip en kârlı işletmelerin haraç-mezat ele geçirilmesi vb. anlamına gelmektedir. Ülke ekonomisi ve maliyesinin kontrolü gitgide daha doğrudan biçim ve ilişkiler içerisinde emperyalist merkezlerin eline geçmektedir.

Ülke ekonomisi ve maliyesi bir süredir aylık periyodlara varan denetimlerle zaten bu merkezler adına hareket eden İMF'nin eline geçmişti. Gelinen yerde bu, emperyalist finans merkezlerinden Türkiye'ye doğrudan "ekonominin patronu" bakanlar atamaya kadar varmıştır. Dünya Bankası'nın, aynı anlama gelmek üzere Amerikan emperyalizminin bir maaşlı görevlisi, "kurtarıcı adam" propagandası eşliğinde bugün fiili başbakan konumuna getirilmiştir.

Bunu Ankara'daki ABD büyükelçisinin hükümet işlerinin ve kararlarının fiili müdahili haline gelmesi tamamlamaktadır. Bu kadarla da değil. Amerikan tekelci basınında bazı yazarlar bugün artık, ABD başkanının Türk hükümetine bir "siyasal danışman" ataması gerektiğinden bile sözedebilmektedirler. Herşeyini dışardan gelen kredilere ipotek edenlerin yakında bu türden bir ihanete de razı olmaları şaşırtıcı olmayacaktır.

Bu gelişmeler, İMF reçetelerinin ve ona eşlik eden krizler dizisinin ülkeye siyasal faturasını da kendiliğinden vermektedir. Türkiye'nin ekonomisine ve maliyesine daha doğrudan hükmeder hale gelenler, büyük boyutlara ulaşmış dış borçların alacaklıları ve sermaye iktidarının krizden çıkmak adına dilendiği yeni borç kaynaklarının vericileri olarak, ülkenin siyasi yaşamına ve kaderine de daha doğrudan ve daha pervasızca müdahale edebilir konumlar kazanmaktadırlar. ABD büyükelçisinin başbakanı kendi konutunda kabul eder hale gelmesi, bu utanç verici olay, ilişkilerin yeni biçimi ve seyrinin de son derece açıklayıcı simgesel bir göstergesidir.

Buna denk düşen güncel bir uygulama ise, tam da Irak'la ilişkilerde güya normalleşme sürecinin yaşandığı bir sırada, Türk makamlarına danışma ihtiyacı duymaksızın İncirlik'ten kalkan ABD uçaklarının Irak'ı keyfi biçiminde bombalaması olmuştur. Türkiye'yi yöneten siyasi ve askeri çevrelerden buna karşı göstermelik bir çift söz bile edilememiştir. Edilemez de; dayandıkları ekonomi, ABD'nin her seferinde misliyle geri aldığı ve alacağı 5-10 milyar dolarlık kredilere muhtaç hale gelmiş bir müflis düzenin işbirlikçi uşak takımından bu zaten beklenemez.

Emekçilerin kaderi ile ülkenin kaderi içiçedir

Bütün bunlar birarada, Türkiye'nin emperyalizme kölece bağımlılığının yeni boyutlar kazanması demektir. Türkiye'nin ekonomisini ve maliyesini içerden ele geçirenler, ona, iç ve dış politikada da kendi çıkarları ve ihtiyaçları doğrultusunda daha doğrudan hükmetme olanaklarına da gitgide daha çok kavuşuyorlar.

Bugünün Türkiye'sinde, sonuçta yağmasalar da yine de yeri geldikçe AB'ye karşı esip gürleyen ordu, hükümet, parlamento ve düzen partilerinden hiçbirinin, ABD emperyalizminin dayatmalarına karşı göstermelik olarak olsun tek kelime etmemeleri, edememeleri ibret vericidir. Türk burjuvazisi, onun tüm kurum ve kuruluşlarıyla dayandığı bütün bir düzen cephesi, kaderini tam olarak ABD emperyalizmine bağlamış, ona ipotek etmiş, onun kulu kölesi haline gelmiştir. ABD patentli İMF programlarının "Ulusal program" olarak sunulması, bu ülkenin maaşlı memurlarının Türkiye'ye "ulusal kurtarıcı" olarak getirtilip hükümetin tepesine oturtulması bundan dolayıdır. Tüm kurum ve kuruluşlarıyla düzen cephesi,

tam bir ulusal ihanet cephesidir. Son gelişmeler bunu yeni bir düzeyde teyid etmiştir.

İşçi sınıfı ve emekçileri Cumhuriyet tarihinin en büyük iktisadi ve sosyal yıkımına uğratan gelişmelerin, öte yandan Türkiye'nin emperyalizme kölece bağımlılığının yeni boyutlar ve daha doğrudan biçimler kazanmasıyla elele gitmesi, son derece açıklayıcı bir nesnel olgudur. Bu, işçi sınıfı ve emekçilerin kaderiyle ülkenin kaderinin içiçe geçmesinin bir göstergesidir. Aynı olgu, toplumsal olanla ulusal olanın içiçe geçmesi, bu iki alandaki mücadelenin ve çözümün birbirini tamamlaması, organik bir bütün oluşturması olarak da kavranabilir.

Güncel planda bu, işçi sınıfı ve emekçileri yıkıma uğratan programlara karşı mücadele edilmedikçe emperyalist köleğin ağırlaşmasına set çekilemeyeceği anlamına gelir. Stratejik planda ise aynı olgu, işçi sınıfı ve emekçilerin temel çıkarlarına ve iktidar mücadelesine bağlanmayan bir anti-emperyalist mücadelenin, kurulu düzeni aşamayacağı, onun burjuva milliyetçi bir alternatifi olmaktan öteye gidemeyeceği anlamına gelir.

Bugünün Türkiye'sinde bu tür bir alternatifin ekseni ve taşıyıcısı olabilecek bir burjuva sosyal katman bulunmadığı için de, bu sözde alternatifin gerçekte herhangi bir çözüm üretme şansı olmak bir yana, herhangi bir gerçekleşme olanağı da bulunmamaktadır.

Birçok açıdan bir geçiş dönemi olan '60'lı yıllarda bile havada kalan ve trajik biçimde sonuçlanan burjuva milliyetçi hayalleri, Türkiye'nin son 40 yıllık sosyal evrimi ve dönüşümünün ardından bugün daha geri bir düzeyde sözde "ulusal program" alternatifi diye piyasaya sürenleri yalnızca daha ağır bir hayal kırıklığı beklemektedir. '60'lardaki uluslararası koşulların herşeye rağmen bu türden arayışlara bir ölçüde elverişliliğinin ise sözünü bile etmiyoruz. '60'larda sonuç trajik olmuştu, bu kez traji-komik bile olamayacaktır.

Sorumlu işbirlikçi burjuvazidir; onun sınıf düzeni ve siyasal iktidarıdır

Şimdilerde son krizin gerçek sorumluları üzerine hararetli tartışmalar var. Krizin patlak verdiği günlerde, 14 aydır uygulanan İMF programının iflası genel kabul gördüğü için, krizin sorumlusu olarak İMF ve ona körü körüne itaat eden hükümet gösteriliyordu. Emekçi kitlelerde İMF'ye ve hükümete karşı büyüyen öfke de gözetilerek, bunun böyle olduğu sermaye çevreleri tarafından bile bir biçimde ifade edilmekteydi. Doğal olarak reformist sol partiler ile sendika bürokrasisi de bu koroyu tamamlamaktaydı. Buna bir an için sorumluluğu İMF'ye yükleyerek kendi cephelerinden hükümet temsilcileri bile katıldılar.

Fakat çok geçmeden, tekelci sermayenin tam denetiminde ve onlar üzerinden emperyalist merkezlerin hizmetindeki tekelci sermaye basını sorumluluğu yalnızca hükümete yükleyerek İMF'yi aklama operasyonu başlattı. "Ulusal program" yaftası asılsa da, gerçekte eski İMF programının ağırlaştırılmış bir yeni versiyonu olduğu herkesçe bilinen ve bizzat İMF'nin onayına sunulacak olan yeni saldırı programını meşrulaştırmak için gerekliydi bu. Öte yandan, bizzat İMF başkan yardımcısı tarafından hükümete dayatılan Kemal Derviş'i "beceriksiz hükümet" karşısında bir kurtarıcı olarak sunmak, böylece onun fiili başbakan konumunu pekiştirmek için bu ayrıca gerekliydi. Ve nihayet, krizin sorumlusu ilan edilerek iradesi tümden teslim alınan hükmete İMF'nin yeni programını olduğu gibi onaylatmak da böylece kolaylaşmış olacaktı.

Reformist sol ile, şu sıralar onunla aynı dili kullanarak İMF programına karşı alternatif bir "ulusal program" ihtiyacını dillendiren sendika bürokrasisi ise, krizin

başlangıcındaki yaygın söyleme bağlı kalarak, hem hükümeti hem İMF'yi, doğal olarak özellikle İMF'yi ve onun dayatmalarına kölece boyun eğdiği için de hükümeti suçlamakta ve sorumlu olarak göstermektedir. Fakat nedense hiçbirinin aklına, yapısal bozuklukları ve bunun yansıması olan krizleriyle Türkiye kapitalizminin kendisi, buna dayanan sınıf, ordu ve bürokrasisiyle bu sınıfa hizmet eden devlet bir türlü gelmemektedir.

İşbirlikçi tekelci burjuvazinin sınıf egemenliği, bu egemenlikten ayrı düşünülemeyecek olan emperyalizme kölece bağımlılık, yapısal krizlerin, bu krizlerin ürettiği sonu gelmez faturaların, bu faturaların işçi sınıfı ve emekçilerin yaşamında yarattığı ağır yıkımların temeldeki gerçek nedeni ve dolayısıyla sorumlusudur. Birbirini izleyen krizlerle iflası belgelenen tam da Türkiye kapitalizmi, onun sınıfsal-siyasal düzenidir. Bu sınıf egemenliği sistemi yıkılmadıkça ve onun dayandığı emperyalist kölelik zincirleri parçalanmadıkça, krizler ve emekçilere ödetilen faturalar birbirini izleyecektir. Bunun emekçilerin yaşamında ağır yıkımlara dönüşmesi ise, ancak sınıf mücadelesinin gücüyle şu veya bu ölçüde sınırlanabilecektir, fakat her halükarda ortadan kaldırılamayacaktır. Tüm bu söylenenler, krizlerin ülkeye çıkardığı iktisadi, mali ve siyası faturalar için de geçerlidir. Ki bu konu, krizle birlikte gündeme gelen alternatif programlar çerçevesinde apayrı bir önem taşımaktadır.

'60'lı yılların burjuva liberal hayallerine daha geri bir noktadan dönüş

Türkiye neredeyse yarım yüzyıldır çözümsüz sorunların ve yapısal bunalımların pençesinde kıvranıyor. Her yeni dönem bir önceki aratıyor. Bundan altı yıl önce, 5 Nisan saldırısına yolaçan bunalımı "Cumhuriyet tarihinin en büyük bunalımı" ilan edenler, bugün bir adım daha ileri giderek ülkenin iflas ettiğini söyleyebiliyorlar. Gerçekte iflas eden bir sınıf egemenliği sistemidir. Günden güne daha baskıcı ve kanlı bir siyasal rejime dayanarak işleri götürme gayretinin gerisinde de zaten bu aynı gerçek yatmaktadır.

Bugün tüm sol çevrelerde ve toplumsal muhalefet saflarında yaygınlaşan "alternatif program" tartışmalarını, bu iflası bir biçimde algılamanın ve bunun körüklediği arayışların bir ürünü saymak gerekir. Bu açıdan olumlu bir belirtidir sözkonusu olan. Bununla birlikte aranan, düzene değil de düzenin uygulamakta olduğu belli bir politika biçimine bir alternatif olduğu ölçüde, bu arayışlar, kurulu düzeni kendi temelleri üzerinde sözümona daha sağlıklı bir yapıya kavuşturmak gibi burjuva milliyetçi ve gerici-ütopik çözümlere bağlanmaktan öteye de gidememektedir.

Bu açıdan Türkiye'nin reformist solu, '60'lı yılların liberal ütopyalarını daha geri ve gülünç bir düzeyde yeniden güncelleştirmek için şu günlerde hummalı bir çaba içerisindedir.

Burjuva milliyetçi hayaller: İP ve EMEP

Reformist solda bu çabanın başını Perinçekçi İP ile EMEP çekiyor. İP bu konuda orduyu savunma arsızlığı içerisinde fazlasıyla cüretli, EMEP ise örtülü ve utangaç bir konumda. İlki, Perinçekçi İP, Cumhuriyetin başlangıç dönemlerini referans vererek, kalkınmaya ve sanayileşmeye dayalı sözümona halkçı bir milli kapitalizmi açıkça formüle ediyor. Buna da "Mustafa Kemal'in sınanmış ve başarılar kazanmış ulusal, devletçi, halkçı planlı ekonomi programı" diyor. İkincisi, EMEP, solcu akademisyenlere başvurarak ve ATO başkanı türünden asalak tüccar takımının İMF karşıtı söylemlerine dayanarak, daha dolaylı bir biçimde, aynı kapıya çıkıyor. Böylece o da kendi cephesinden, çarpık olmayan, üretime dayanan, istihdam yaratan ve kalkınmayı hedefleyen bir milli sanayi kapitalizmi alternatifi propaganda ediyor.

Üretime, istihdama, sanayileşmeye ve dolayısıyla kalkınmaya dayalı bu sözde "ulusal program" alternatifi, son kriz patlak vereli beri sağlı-sollu tüm sendika bürokrasisinin de ortak söylemi durumunda. Nitekim hemen tüm sendikal kuruluşların ortak imzasını taşıyan Emek Platformu açıklamaları da aynı istemleri, dolayısıyla çözümleri tekrarlıyor. "Rant ekonomisi yerine üretime dayalı ekonomi", bu çevrelerde genel kabul gören istem ve çözüm durumunda.

Tüm bu söylemler ve sözde çözüm arayışları, mevcut durumu bir sınıf egemenliği sistemiyle, buna dayalı sınıf çıkarları ve tercihleriyle değil, fakat yanlış ve çözümsüz politika tercihleriyle ilişkilendiriyorlar ve karşılığında kendilerince doğru ve çözücü politikalar önermiş oluyorlar. Sanayileşmeye ve kalkınmaya dayalı, dolayısıyla gelirleri artıran, istihdamı sağlayan bir politik tercih bunun ifadesi oluyor. Oysa kapitalizmin temel işleyiş mantığı kâra, dahası azamı kâra dayanır.

Bu Türkiye kapitalizminde de böyle olduğu içindir ki, sermaye üretim, istihdam ya da sanayileşme türünden "ulusal" ya da "sosyal" amaç ve kaygılar değil, azami kâr ve vurgun peşinde koşmakta, sonuç bugünkü tablo olmaktadır. Bunda köklü bir değişiklik ancak üretim ilişkilerine ve onun dayandığı sınıf egemenliği sistemine devrimci bir müdahale ile olanaklıdır. Bu olmadığı sürece, uluslararası finans çevreleriyle işbirliği ve kader birliği içindeki rant ve talan ekonomisi yerine, üretime ve istihdama dayalı bir milli ekonomi, mevcut sınıf ilişkileri içerisinde boş bir hayaldir. Herşey bir yana, bunun dayanağı olacak millici ve sanayici bir burjuva katmanı bugünün Türkiye'sinde yoktur. Burjuvazinin son krizle birlikte İMF'den hoşnutsuzmuş tavrı takınan kesimlerinin tutumunun gerisinde, "ulusal" ya da "sosyal" kaygılar değil, fakat krizin vurduğu ve elenmeyle yüzyüze bıraktığı kesimler olmak olgusu vardır. Bunların İMF'nin işçi sınıfı ve emekçilere yönelik sosyal yıkım programlarına gerçekte bir itirazı yoktur. Tek itirazları, patlak veren krizlerin, kapitalist işleyişin doğası gereği kendilerini de vuruyor olmasınadır.

Üretime ve istihdama dayalı kalkınma ve sanayileşme programı önerenlerin lügatında uluslararası organik bağlantısı ve yeri sınıf temeliyle bir Türkiye kapitalizmi değil, sınıf karakterinden yoksun bir "Türkiye ekonomisi" var. Bu durumda bütün sorun, sınıf dayanağından ve karakterinden yoksun bu ekonomiyi kötü ellerden ve akibetlerden korumak olarak ortaya çıkıyor. Perinçekçi İP bu gerici liberal yaklaşımı ifrata vardırıyor. Onlar için emperyalizme binbir bağla bağlı bir Türkiye kapitalizmi değil, fakat emperyalizmin şimdilerde küreselleşme saldırısıyla çökertmeye çalıştığı bir "ulusal ekonomi" ve "ulusal piyasa" var. Yine, bu kapitalizm temeli üzerinde yükselen bir burjuva sınıf egemenliği, bu egemenliğin dayanağı olan bir burjuva sınıf devleti ve ordusu değil, "ulusal devlet" ve "ulusal ordu" var. "Ulusal" yaftası takılan bu devlete ve orduya dayanılarak, yine "ulusal" yafta takılan "ekonomi" ve "iç piyasa" savunulacaktır.

Sorunları mevcut düzeni aşmak değil, fakat islah edip düze çıkarmak

Bu gerici liberal düşüncelerin uzun uzadıya tartışmanın yeri burası değil. Fakat bunların tarihsel ve sınıfsal temelden yoksun liberal ütopyalar olduğunu göstermek için, tarihsel referanslarına işaret etmek bile kendi başına yeterlidir. Tarihsel referans olarak sunulan "Mustafa Kemal'in sınanmış ve başarılar kazanmış" sözde halkçı politikaları, ne denli böyle olduğundan bağımsız olarak, belli tarihi koşullar içinde, belirli bir sınıfın çıkarlarına ve ihtiyaçlarına yanıt veriyordu. Bu sınıf ve dayandığı ekonomik temel yokolup buharlaşmadı, tersine, evrimini sürdürerek bir dizi gelişme aşamasından geçti ve bugüne geldi. Bu egemenliğin siyasal ifadesi olan devleti ve bu devletin

temel omurgası olan ordusuyla birlikte. Onlar da ona paralel ve onun ihtiyaçlarına denk düşen bir evrimden ve değişimden geçerek bugüne geldiler. Bundan dolayıdır ki, döne döne iflas eden İMF-TÜSİAD programlarının başarıyla uygulanmasına cop ve dipçikle nezaret etmekte, bunun gerektirdiği her durumda işçi sınıfına ve emekçilere, onların örgütlü devrimci kesimlerine her türlü baskı ve zulmü reva görmektedirler. Bunun içindir ki, her konuda uluorta konuşan, açıklamalar ve tehditler yayınlayan NATO'cu ve Amerikancı ordu, İMF dayatmalarına ve programlarına tek kelime etmemekte, İncirlik'in kullanılmasına ses çıkarmamakta, ABD'nin Yugoslavya müdahalesine şevkle katılmakta, ABD'nni Ortadoğu'daki hançeri konumundaki siyonist İsrail ile stratejik mihver kurmaktadır.

'60'lı yılların bu konuda idealist tarihsel referansalara dayalı duygusal yanılgıları, bilimin ve sosyal pratiğin yardımıyla solda önemli ölçüde aşıldı. '30'lu yılların zerre kadar halkçı olmayan devletçiliğinin hangi tarihi koşulların ürünü olduğu ve egemen burjuva sınıfının o dönemki çıkar ve ihtiyaçlarına nasıl uygun düştüğü, ideolojik olarak Kemalizmi aşamamış bilim insanlarının araştırmalarıyla bile ortaya konuldu ve solun düşensel ilerlemesine dayanak oldu. Bu konuda hayal kırıklıklarını ileriye doğru değil de geriye doğru aşanlar, kurulu düzenle bütünleşmeyi seçtiler ve içlerinden bazıları onun en utanmaz savunucuları haline geldiler

Belli bir tarihi dönemin koşullarından ve ihtiyaçlarından doğmuş ve o dönemin egemen burjuva sınıfının çıkar ve ihtiyaçlarıyla tam olarak örtüşmüş politikaları alıp sınıf karakterinden soyutlayarak ve onlara olmadık işlevler atfederek, bu anlamda tarihi de kabaca çarpıtarak, bugüne bir "ulusal program" alternatifi olarak adapte etmeye kalkmak düpedüz gericiliktir. Perinçekçi İP ve onun EMEP gibi utangaç izleyicileri, '60'lı yılların yanılgılarına daha geri ve kaba burjuva bir çizgiden geri dönüyorlar bugün. Son 30-35 yılın ilerici düşünsel birikimini, onun ifade ettiği ilerlemeyi bir kalemde silmek istiyorlar.

Devrim konusunda tümüyle inançsız bu milliyetçi burjuva liberal takımı, Türkiye kapitalizminin yarattığı bugünkü sorunları ve açmazları ileriye değil, geriye, bugünkü noktaya varan çıkış evresine dayanarak sözde çözmek istiyorlar. Bu çerçevede gerici ve liberal oldukları kadar hayalci bir konumdadırlar da. Bu gerici ve liberal tutum, çözümsüzlükler ve krizler içerisinde debelenen Türkiye kapitalizmini aşmak yerine, onu islah etmek ve düze çıkarmak perspektifi olarak da kendini gösteriyor.

Proletaryanın devrimci programı tek çıkış yoludur

İşçi sınıfının sorunu, kapitalist ekonomiye ve dolayısıyla burjuva sınıf düzeninin sorunlarına kendi içinde, yani kapitalist düzenin kendi tabanı üzerinde çözüm bulmak değildir, olamaz. Onun sorunu, devrimci sınıf mücadelesini geliştirerek, bu ekonomiye karakterize eden üretim ilişkilerini, bu ilişkilere dayanan sınıf egemenliği sistemini aşmaktır. Dolayısıyla, devrimci sınıf mücadelesini geliştirmek ve devrimci sınıf mevzilerini çoğaltmak yoluyla, bunu başaracak koşullara zaman içerisinde ulaşmaktır.

İşçi sınıfı, düzenin krizleri ve dolayısıyla mevcut kriz karşısında, ileri süreceği temel ve taktik istemlere de bu bakışaçısıyla yaklaşır. Özetle bu, devrime dayalı devrimci sınıf bakışaçısı çizgisidir.

Bütün bu açılardan partimizin programı işçi sınıfının elinde gerçek bir silahtır. Teorik, stratejik ve taktik bölümlerden oluşan bu bütünsel program, genel planda olduğu gibi bugünkü kriz karşısında da işçi sınıfına devrimci bir bakışaçısı ve davranış çizgisi sunmaktadır.

Programımızın teorik bölümü, bugünün dünyasında ve onun bir parçası olarak bugünün Türkiye'sinde egemen bulunan temel ilişkilerin ve bu ilişkilerin kaçınılmaz ürünü olan iktisadi, sosyal ve siyasal sorunların açık ve net bir

kavranışını sunmaktadır. Bugünün Türkiye'sinde emekçiler krizlerden, emperyalist köleliğin bu krizlerin yıkıcı etkilerini ağırlaştıran sonuçlarından, işsizlik ve yoksulluktan, derinleşen gelir uçurumundan, çok yönlü çürüme ve kokuşmadan acı çekmekte, tüm bunlara karşı öfke ve hoşnutsuzluk duymaktadır. Ve programımızın teorik bölümü, tüm bu sorunların emperyalist dünya sistemi ve kapitalist düzen ile organik ve öze ilişkin bağını bütünsel bir açıklık içerisinde sunmaktadır.

Programımızın stratejik siyasal bölümü *"Türkiye devrimi"* başlığı taşımaktadır ve Türkiye kapitalizminin siyasal, iktisadi, sosyal ve kültürel cephede hangi temel alternatif çözümlerle, hangi ilke ve esaslara bağlı olarak aşılacağını ortaya koymaktadır. Programımızın bu bölümü, bugünkü düzenin işçi sınıfına ve emekçilere yaşattığı derin sosyal ve siyasal acıların, ancak onun dayandığı sınıf egemenliği sistemine ve onun gerisindeki emperyalist köleliğe köklü bir müdahaleyle aşılabileceğini saptamaktadır.

Fakat programımız sorunların kaynağını ve temel çözümünü vermekle de yetinmemektedir. Saptanan temel devrimci hedefe bir anda ulaşılamayacağının açık bilinciyle, devrimci teorik ve stratejik konumunu ve bakışaçısını, bu temel hedefe zaman içerisinde ulaşmayı kolaylaştıracak ve olanaklı kılacak devrimci bir taktik hatla da birleştirmektedir. Programımızın *"Acil demokratik ve sosyal istemler"* ile *"Emeğin korunması"*na ayrılmış bölümleri de işte bu işlevi görmektedir, bu amaca yöneliktir.

Krizin bugünkü yıkıcı etkileri ve sermayenin onu izleyen saldırıları karşısında, teorik ve stratejik bölümleriyle organik bir bütünlük içerisinde kavranmak kaydıyla, programımızın bu taktik bölümleri işçi sınıfının ve emekçilerin elinde gerçek birer silahtır. Bu bölümler, partimizin şu günlerde yükselttiği "Krizin faturası kapitalistlere!" şiarının somutlanmış bir çerçevesini de vermektedir. Burada tek bir istem gösterilemez ki, krizin yıkıcı etkileri ve İMF'nin yeni saldırı programı karşısında, işçi sınıfının ve emekçilerin bugünkü can alıcı istemlerine ve çıkarlarına denk düşmüyor olsun. İş gününden vergi sorununa, asgari ücretten parasız eğitim ve sağlığa kadar bu böyle. Aynı şekilde, dış borçların iptalinden temel demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması istemine kadar bu böyle.

Bu istemler devrim hedefine bağlanan bir devrimci sınıf bakışaçısıyla formüle edilmişlerdir. İlgili bölümlerin girişinde de belirtildiği gibi, bu istemler uğruna mücadele, parti için; "proleter ve emekçi yığınları etkilemeye, kendi özdeneyimleri temelinde eğiterek devrim mücadelesine kazanmaya" hizmet eder. Bu istemlerin elde edilmesi mücadelesinde katedilecek her mesafe, işçi sınıfı ve emekçileri fiziki ve moral yozlaşmadan korumakla kalmayacak, gerçek kurtuluş uğruna verilen mücadelede onlara savaşma gücü ve yeteneği de kazandıracaktır.

Bütün bu açılardan, partimizin programı, yalnızca genel bir toplumsal devrim programı olarak kalmamakta, mücadelenin taktik aşamalarına da başarıyla yanıt veren dinamik ve devrimci bir sınıf mücadelesi bakışaçısı da sunmaktadır.

Her toplumda ağır kriz dönemleri, partilerin ve programların denenip sınanmasına da en uygun vesilelerdir. Partimiz kriz döneminde işçi sınıfının ve emekçilerin karşısına güçlü bir biçimde çıkmak ve kitlelerin ve olayların sınamasından başarıyla geçmek istiyorsa, tam da bu dönemde programını en etkin bir silah haline getirmeyi ve pratikte gereğince kullanmayı başarmak zorundadır.

Bu aynı dönem, kriz karşısındaki tüm sahte burjuva ya da tutarsız küçük-burjuva programlarla, bunlara dayalı sözde "ulusal" ya da "devrimci" çözümler ya da alternatiflerle hesaplaşma dönemidir de. Bu hesaplaşma da, yine parti programına etkin bir silah olarak dayanabilme ölçüsünde başarılı olacaktır.

EKİM

8 Mart Uluslararası Emekçi Kadınlar Günü...

Kadın ve devrim

S. Yılmaz

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) hazırladığı *"Dünya Nüfusunun Durumu 2000"* adlı rapor, günümüzde kadınların, ama özellikle emekçi kadınların içinde bulunduğu koşulları oldukça çarpıcı bir biçimde ortaya seriyor (Bkz. *Kızıl Bayrak* sayı: 2000/38, s.10-11). Raporda sunulan tablo o denli vahim ki, islamcı gazeteler bile rapora ilişkin haberlerine "Modern cahiliye dönemi" türünden başlıklar attılar.

Hemen belirtelim ki, bu tablo, bütün bunların sorumlusu olan emperyalistlerin yağma ve talan örgütlenmelerinden biri olan Birleşmiş Miletler'in çizdiği ve deyim uygunsa aysbergin görünen yüzü bile olmayan bir tablodur. Bunların en başında yer alması gereken işçi ve emekçi kadınların işgücü sömürüsüne ilişkin pek bir şey göremiyoruz raporda. Ama bu kadarıyla bile rapor, "Ya barbarlık ya sosyalizm!" sloganının herkesten çok emekçi kadınlar için ne kadar yakıcı olduğunu göstermeye yetiyor.

Raporun yayınlandığı günlerde süren ve 17 Ekim'de sona eren "2000 Yılı Küresel Kadın Yürüyüşü" ise, 8 Mart dışında kadının kurtuluşu sorununu güncelleştiren bir girişim oldu. Yazık ki devrim cephesi açısından bu alandaki zayıflık hala sürüyor. Bundan dolayıdır ki, işçi ve emekçi kadınlar tarafından ilgi gören bu türden girişimler devrimci müdahalelere konu olamıyor ve bu nedenle de burjuva demokratik sınırları aşamıyor.

Kuşkusuz ki bu türden kampanyaların önemi görmezlikten gelinemez. Ama öte yandan, taleplerden yola çıkarak söylemek gerekirse, bu son kampanyayla kadının kurtuluşu sorunu bir kez daha sistem içine hapsedildilmiştir. Özel mülkiyete dayalı sömürü düzenine karşı değil, bu düzenin ürettiği bir takım kötülüklere karşı durmakla yetinilmektedir. Böylece de, niyetlerden bağımsız olarak, işçi ve emekçi kadının birikmiş tepkisi bir kez daha reformizm kanalına akıtılmaya çalışılmaktadır. Kadının çifte sömürüsü de dahil olmak üzere, her türlü sömürüye karşı mücadele, mücadelede gerçekten kalıcı sonuçlar elde edilmek isteniyorsa, özel mülkiyet düzenine karşı yöneltilmek durumundadır. Mücadele, emperyalist kapitalist-sistemin döne döne yeniden ürettiği, üretmesi de kaçınılmaz olan bir takım görünürdeki kötülüklere karşıtlıkla kendini sınırlamamalı, doğrudan bu sistemin temellerini hedef alan devrimci bir perspektife bağlanmalıdır.

Kadının köleleştirilmesi ve özel mülkiyeti

İlkel komünal toplum sınıfların, dolayısıyla sömürünün olmadığı bir toplumsal sistemdi. Kabileler biçiminde örgütlenmenin olduğu komünal toplumda, oldukça sınırlı olan ve biriktirilemeyen "mülkiyet" özel değil, fakat kabileler ölçeğinde toplumsaldı. Bu toplumsal sistemde anaerkillik esastı. Soyağacı kadınlara göre şekilleniyordu ve kadının toplumda önemli bir yeri ve saygınlığı sözkonusuydu. Fakat üretim tekniğindeki gelişmeler üretimde erkeği önplana çıkarmaya ve buna paralel olarak özel mülkiyet de adım adım oluşmaya başladı. Bunun sonucu olarak kadının toplumdaki yeri de zamanla değişikliğe uğradı. Bu süreci kadının tarih içindeki köleleşmesi üzerinden inceleyen Bebel, konuya ilişkin olarak şunları yazıyor:

*"... Ortak ekonomi üzerinde yükselen eski durum, özel mülkiyet ile bağdaşmıyordu. Oturulacak yer seçme zorunluluğu için **sınıf** ve **meslek** belirleyici oldu. Yeni oluşan mal üretiminden, komşu ve yabancı **halklar** arasında **ticaret** ortaya çıktı, bu da **para** ekonomisini zorunlu kıldı. Bu gelişimi yöneten ve ona egemen olan erkekti. Yani*

erkeğin özel çıkarları artık eski centil örgüt ile herhangi bir temas noktasına sahip değildi, aksine, hatta çoğunlukla onun çıkarları kendisininkinin karşısındaydı. Böylece (centil örgütün -ÇN) önemi gittiçe azaldı. (...)

"Eski centil düzenden bu kopuşla, kadının etkisi ve konumu hızla düştü. Analık hukuku gitti, yerini babalık hukuku aldı. Özel mülkiyet sahibi olarak erkek, yasal sayabileceği ve mülkiyetinin varisi yapabileceği çocuklara ihtiyaç duyuyordu. Bu nedenle kadına başka erkeklerle ilişki yasağı koydu.

"Buna karşılık, kendi karısının ya da karılarının yanısıra, olanakları elverdiğince metres tutma hakkını kendisine tanıyordu. Ve bu metreslerin çocukları, yasal çocuklar gibi muamele görüyordu." (August Bebel, *Kadın ve Sosyalizm*, İnter Yayınları, s.62-63)

Çok eşlilik yerini tek eşliliğe bıraktı, böylece bugünün çekirdek ailesi oluştu. (Bebel'in de işaret ettiği gibi, gerçekte bu kadının tek eşliliğiydi; erkek çok eşliliğini sürdürdü, bugün hala da sürdürüyor). Miras hukuku, mülkiyeti elinde bulunduran ve bu nedenle güçlü olan babaya göre şekillendi. Analık doğanın kadına verdiği bir üstünlükken, onu eve hapsederek köleleştiren bir ayakbağı haline geldi. Üretimin ağırlıklı olarak kol gücüne dayalı olmasından ötürü üretim sürecinin dışına düşen kadın, giderek eve hapsoldu. Ev köleliği, kadının yüzyıllar boyu ikinci, hatta üçüncü sınıf insan konumuna düşürülmesinin maddi zeminini oluşturdu.

Ekonomik olarak tamamıyla erkeğe bağlanan kadının toplumsal misyonu; çocuklarına bakmak, ev işlerini yapmak ve kocasının gönlünü hoş etmek olarak biçimlendi. Bugün dünyada eğitimsiz nüfusun üçte ikisini kadınların oluşturması, onların evin ücretsiz köleleri olmalarından bağımsız bir durum değildir. Dahası, aralarında dolaysız bir neden-sonuç ilişkisi vardır. Elbette kadının eğitimsizliği, onun sömürülmesini kolaylaştıran başlıca etmenlerden biridir.

Demek oluyor ki kadın, evin ücretsiz kölesi olmaktan kurtulup ekonomik bağımsızlığını elde etmeden, kelimenin en dar anlamında dahi özgürleşemez. Ne var ki kadın sorununun çözümünü bununla sınırlamak, kendi başına ekonomik bağımsızlığın kadını kurtaracağını sanmak bir yanılgıdır. Zira kapitalizmde kadın evinden "özgürleşmiştir", kapitalizmin gelişmişliğine paralel olarak ekonomik olarak erkeğe bağımlılıktan kurtulmuştur. Ne var ki kapitalizmdeki bu özgürleşme, kadın üzerindeki çifte sömürüyü daha da billurlaştırmıştır. Kapitalist sistemde çalışan kadının, evin geçimini tamamıyla üstlense bile, özgürleşerek erkekle eşit toplumsal konum kazandığını söylemek koca bir yalandır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde bile kadın çifte baskı ve sömürüden kurtulamamıştır. Kadını köleleştiren özel mülkiyet ve bunun koşulladığı sömürü ilişkileri, bu ilişkilerin tarihten devraldığı ve incelmiş yeni kalıplar içinde yaşattığı ataerkil kültür mirası olduğu sürece kadın özgürleşemez.

Kapitalizmde kadın

"Tekniğin sürekli bir biçimde gelişmesi bir yandan üretim sürecinde kadın ve çocuk emeği kullanımını yaygınlaştırırken, öte yandan işgücüne olan talebi işgücü arzına göre nispi olarak azaltır. Yedek sanayi ordusunun bu büyümesi, işsizliği kapitalist düzenin yapısal bir özelliği haline getirir. Bu, işçilerin sermayeye bağımlılığını pekiştirir, gelecek güvensizliğini arttırır, sömürüyü yoğunlaştırmanın dayanağı olur." (**TKİP Programı**, *Kapitalizm*, 1. Bölüm/4. madde, s.16)

Demek oluyor ki, emekçi kadının üretim sürecine katılması, onu özgürleştirmek bir yana, kendisiyle birlikte emekçi erkeği de daha fazla köleleştirici bir rol oynamıştır. Zaten sermayenin kadını evinden "özgürleştirmesinin" nedeni, tam da ucuz işgücüne duyduğu ihtiyaçtan başka bir şey değildir.

Ayrıca ev işleri ve çocuk bakımı toplumsallaştırılamadığı sürece, kadın, büyük ölçüde kafa emeği gerektiren işlerde çalışıyor ve işini de pek çok erkekten daha iyi

yapıyor olsa bile, yine de erkeğe göre dezavantajlı durumda kalır, ev ve çocuk bakımına ilişkin yüklerden kurtulamaz.

Bugünün Türkiye'sinde olduğu gibi, çoğu işyerinde kadın hamileliğinin son günlerine dek çalışır ve doğumdan kısa bir süre sonra işbaşı yapar. Bunu yapmazsa çoklukla işten atılır. Özel mülkiyet koşullarında analık da özeldir; kadının bundan gelen toplumsal hakları çoğu durumda kağıt üzerinde bile tanınmaz. Doğumun sağlıklı koşullarda yapılıp yapılmaması bile, bugün birçok ülkede hala ailenin iktisadi durumuna, elde ettiği kazanca bağlıdır. Parası yoksa, son derece sağlıksız koşullarda çocuğunu dünyaya getirmek ve büyütmek zorunda kalır. UNFPA raporunda, her yıl 8 milyon bebeğin ölü doğduğu ya da doğduktan kısa bir süre sonra öldüğü tespit edilmektedir. Başka bazı verilere göre, günümüz dünyasında beş yaşın altındaki her bin çocuktan 297'si gıda yetersizliği, hastalık ve bakımsızlıktan ölmektedir. Bunlar korkunç rakamlardır ve sözünü ettiğimiz durumun bir göstergesidir.

Sosyalizmde ise mülkiyet toplumsaldır. Toplumsal üretim ve mülkiyet ilişkileri içinde analık toplumsal bir işlevdir ve kadının bundan doğan tüm hakları tanınır. *"Analık toplumsal bir işlevdir, kadının bundan doğan tüm hakları tanınır. Eski düzende kadını köleleştiren çocuk bakımı ve ev işleri toplumsal kurumlaşmalar yoluyla çözülür..."* (**TKİP Programı**, V. Bölüm, *"Kadının kurtuluşu"* maddesi, s.38)

Kadın kapitalizmde ev köleliğinden de kurtulamaz. Gelişen teknolojiyle birlikte koşulları nispeten iyileşir; çamaşırı elde değil çamaşır makinesinde yıkar, ama yine kadın yıkar. Çünkü ataerkilliğe dayalı toplumsal işbölümü yüzyıllardır böyle süregelmiştir. Gelenekler, kültür buna göre biçimlenmiştir. Bireysel olarak bu duruma karşı çıkmanın sonu genellikle boşanmaktır. Toplum dul kadını dışlayarak, ona potansiyel fahişe gözüyle bakarak kadını bu alanda da kıskaca alır. Bu duruma düşmemek için kadın, üretimdeki çalışmasıyla evi tamamıyla geçindiren asıl kişi olsa bile, ev köleliğine de katlanmaya devam eder.

O halde ekonomik "bağımsızlık" kadının özgürleşmesinin maddi zeminini sunmakla birlikte, kendisini sağlamamaktadır, kendi başına sorunu çözmemektedir. Kapitalizmin ev işleri ve çocuk bakımını toplumsallaştırarak, bunun tüm giderlerin kamu fonlarından karşılayarak kadını özgürleştirme diye bir sorununun olmaması bir yana. Kapitalizmde kendine özgü biçimler içinde süregitmekte olan ataerkil kültür, ahlak ve değer yargıları da kadını ezmeye devam eder. Bu durum nispeten daha "demokratik" ülkelerde bile özünde böyledir. Ataerkillikle özel mülkiyet düzeni arasında dolaysız bir bağ vardır ve bu nedenle özel mülkiyete dayalı düzene son verilmedikçe kadının bundan kaynaklanan ezilmişliği de süregider.

20. yüzyılda sosyalizm deneyimleri ve kadının kurtuluşu

Sözünü ettiğimiz, binyıllara uzanan toplumsal kültür, ahlak ve alışkanlıklardır. Bundan dolayıdır ki, kadının özgürleşmesi doğrultusunda sağlanan temel önemde bir dizi ilerlemeye rağmen, 20. yüzyıl sosyalizm uygulamalarında da bu ciddi bir sorun olarak varlığını sürdürebilmiştir. Hiç kuşkusuz bu ülkelerde kadın, en demokratik kapitalist ülkelerdekiyle kıyaslanamaz haklara sahip olmuştur. Kadının özgürleşmesi doğrultusunda son derece önemli adımlar atılmıştır. Ancak yine de, tam da ataerkil kültür ve alışkanlıklar yeterli bir mücadeleye konu edilemediği, bununla çok özel bir tarzda savaşılmadığı için, kadının erkekten sonra gelen olma konumunu aşmada alınan mesafe tatmin edici değildir. Bunda başka nedenlerin yanında, bürokratik yozlaşma süreçlerinin de önemli bir rolü olmuştur kuşkusuz. Yani kadının kurtuluşu alanındaki yetersizlik, yeni temeller üzerinde sosyalist bir toplumun kuruluşu ve komünizme doğru ilerletilmesi alanındaki genel yetersizlikten çok da ayrı bir sorun değildir.

Komünist partiler bir anlamda sosyalizmin çekirdeği durumunda ve gelecek topluma egemen olan ilişkilerin prototipini kendi iç yaşamlarında taşırlar. Yoldaşlar arası ilişkiler, geleceğin sosyalist toplumdaki insanlar arası

ilişkilerin bugünkü bir biçiminden başka bir şey değildir. O halde komünist partiler bünyesinde kadın sorununun çözülmesi büyük bir önem taşımaktadır ve gelecek hakkında bir fikir vermektedir. Peki uluslararası komünist hareketin tarihi bu açıdan ne göstermektedir, gerçek durum nedir? 1937'de Komünist Enternasyonal dergisinde yayınlanan şu uyarı dikkate değerdir:

"Komünist partilerin saflarında bile, kadınlara karşı darkafalı, küçük-burjuva, küçümseyici bir tutumun kalıntıları hala güçlü bir etkiye sahiptir. Erkekler gelişebilirler, örgütlenebilirler, yönetebilirler, savaşabilirler, herşeyi yapabilirler. Kadınlar ama -ancak istisani durumlarda, ancak eğer özellikle atılgan, yetenekli, yetkinlerse...

(...)

"Komünist partilerin kadın çalışmasında şiddetli geri kalmışlıklarının nedenlerinden en önemlisi, bizzat kadınların kendilerini eksiksiz kişilik sahibi olarak görmemeleri, ikinci ya da üçüncü dereceden insanlar olarak değerlendirmeleri, kendi güçlerine inanmamaları, komünist partilerin bu alanda gereken herşeyi yapmalarını sağlamak için kadınların yeterli inisiyatif geliştirmemelerinin hiç de az rastlanır bir şey olmamasıdır." (***Kadın Sorunu Üzerine***, İnter Yayınları, s.227)

1937'den 2000'e çok şeyin değişmediğini söylemek gerekiyor. Kaldı ki sorun komünist partilerde değil, fakat sosyalizmde kadının kurtuluşudur. Ama komünist partilerin bu konudaki duruşu canalıcı bir öneme sahiptir ve yineliyoruz geleceğin toplumundaki davranışlarını bir ilk göstergesi olmak bakımından ayrı bir önem taşımaktadır. Sovyetler Birliği'nde SBKP'nin Bolşevik çizgi ve geleneklerini hala koruduğu yıllara baktığımızda dahi, devrim öncesinde varolan kadın önderler dışında, yeni kadın önderlerin ortaya çıkmadığını görüyoruz. Gerek parti yönetiminde, gerekse diğer yönetim organlarında belirgin bir erkek ağırlığı vardır. Kuşkusuz bu doğallığında olan bir durumdur da denilebilir. Ama devrim, kapitalizmden devralınan mirasla sıkı sıkıya bağlantılı bu türden bir "doğallığı" yerle bir etme değilse, nedir?

Bu gerçeklikten ötürüdür ki, partimizin programının "Kadının Kurtuluşu"na ilişkin bölümünde, bu konuda çok bilinçli bir tuturula hareket edilerek şunlara işaret edilmiştir:

" Toplumsal yaşamın tüm alanlarında kadın-erkek eşitliğinin sağlanması için kararlı ve sistematik bir mücadele yürütülür. Eski toplumdan miras fiili eşitsizliklerin giderilmesi için ***her alanda kadın lehine ayrımcılık gözetilir.****"* (s.38)

Bugünden bunu partide yaşama geçirmenin anlamı, kadın yoldaşlara parti organlarında öncelik tanımaktır. Eşit yetenek ve potansiyele sahip kadın ve erkek yoldaşlar arasında bir sorumluluk verilmesi gerekiyorsa, önceliğin kadın yoldaşlara tanınmasıdır. Bundan da önemli olan, bir bütün olarak parti yaşamında kadın yoldaşların gelişimini özel bir politikayle teşvik etmek, bu yoldaşları her yolla desteklemek, bu sorunla her düzeyde yakınen ve sürekli ilgilenmektir. Bu parti programımızın bir gereği, parti yaşamında gerekleri mutlak biçimde gözetilmesi gereken emredici bir hükmü kabul edilmelidir.

Parti programında ortaya konulan sağlam bakışaçısı kavranmadan, içselleştirilmeden, işçi sınıfı ordusunun kadın yarısını örgütlemek başarılamaz, bu bir yana, soruna gereken önem dahi verilemez.

Kadını köleleştiren ideoloji ve geleneklerle mücadele

Programımızın aynı bölümünde devamla şöyle denilmektedir:

"TKİP, kadının tarihsel ezilmişliğinin yarattığı fiili eşitsizliklerin tüm izleriyle silinmesinin yeni toplumun inşası ve yeni insanın biçimlenmesi eşliğinde uzun bir tarihi döneme yayılacağının bilincindedir. Bu bilinçle, kadını köleleştiren ve aşağılayan ideoloji ve geleneklere karşı sistematik bir mücadele yürütür."

Hiç kuşkusuz bu mücadele bugün daha yakıcı bir biçimde sürdürülmek zorundadır.

Kapitalizm kadının sadece işgücünü değil, bedenini de metalaştırır. Pornografi ve fuhuş, özellikle kapitalizmin iyice çürüyüp

kokuştuğu şu son döneminde, giderek gelişen bir sektör durumuna gelmiştir. Fuhuş, bizzat kapitalist devlet tarafından vergilendirme yoluyla meşrulaştırılarak yaptırılmaktadır. Manukyan gibi bu sektörün "patroniçeleri" Türkiye'de vergi rekortmeni olmaktadır. Burjuvazinin ahlakı ise boyalı basının sosyete sayfalarında gözler önüne serilmektedir; kimin kimle düşüp kalktığı belirsizdir. Ve egemen sınıf kendi kültürünü topluma empoze etmektedir.

Burjuvazi kendi kültürünü, ahlakını, daha doğrusu ahlaksızlığını topluma empoze etmekte hiç de başarısız değildir. Erkek işçi yanı başında çalışan, aynı sömürüye tabi tutulan, aynı kaderi paylaştığı kadın işçiye, kişiliği ve sınıfsal konumu üzerinden değil, çoklukla cinsiyeti üzerinden yaklaşmaktadır. Çünkü tıpkı din gibi korkunç bir cinsellik bombardımanıyla afyonlanmaktadır.

Engels'in 1840'larda İngiltere'de emekçi sınıfların durumunu anlattığı kitabında söyledikleri bugün de geçerliliğini korumaktadır.

"İspirtolu içkilere düşkünlüğü yanında seksüel ilişkilere düşkünlük birçok İngiliz işçisinin başlıca kusurudur. Ama bu da, bu özgürlükten yararlanma aracı olmayan, kendi haline bırakılmış bir sınıfın durumundan zorunlu olarak doğan bir sonuçtur. Burjuvazi onlara bir yığın yorgunluk ve acı yüklerken yalnız bu iki hazzı bırakmıştır, ve bunun sonucu, işçilerin yaşamdan bir şeyler almak için, bütün hırslarını bu iki hazda yoğunlaştırmaları ve kendilerini onlara aşırı ve en kuralsız tarzda vermeleridir. İnsanlar ancak hayvana yaraşabilecek bir duruma düşürülürse, onlara başkaldırmaktan ya da hayvanlaşmaktan başka hiçbir şey kalmaz." (Engels, ***Kadın ve Aile***, Sol Yayınları, s.31)

Hayvanlaşmanın dayatıldığı ve buna karşı başkaldırının olmadığı bir yerde, hayvansal içgüdülerle biçimlenen davranışlar bir yerde olağanlaşıyor. Ancak başkaldırının olduğu yerde kadın yiğitliği ve cesaretiyle öne çıkmaktadır. Bugünün mevzi direnişleri üzerinden bile bunun böyle olduğunu bütün açıklığı ile görmekteyiz. Mücadele yalnızca kadının gücünü ve insani kimliğini açığa ve önplana çıkarmakla kalmaz, erkeği de hayvani duygulardan uzaklaştırarak, kadına ataerkil önyargılarla bakışını darbeleyerek insanileştirir.

Kadının cinselliğinin bu denli öne çıkarıldığı koşullarda, üstyapıdaki feodal kalıntılar çarpık bir "namus" anlayışıyla kadını bir kez daha vurmaktadır. Korucuların tecavüz ettiği genç kadının abileri tarafından katledilmesinin üzerinden bir yıl geçti. Parayla yaşlı bir erkeğe satılan genç kız kaçtı diye, yakalandığında erkek abileri tarafından köprüden atılmasının üzerinden çok fazla zaman geçmedi. Erkek eşini aldattığında "zamparalık" payesiyle sırtı sıvazlanırken, kadın değil eşini aldatmak, tecavüze uğrasa bile suçludur, fahişe muamelesi görür ve katli vacip olur. Savcılar ve polisler arasında yapılan bir anket, bu rezil zihniyeti tüm çıplaklığıyla ortaya sermektedir. "Kadın tecavüzü arzuluyor"! Anketin sonucu aynen böyledir...

İşçi ve emekçilerin böylesine cinsellik bombardımanıyla afyonlanması, öte yandan ataerkil gelenek ve alışkanlıkların varlığını sürdürmesi, onlara kurulu düzen tarafından Engels'in sözünü ettiği hayvana yaraşır bir yaşamın dayatılmasındandır. Başkaldırının olmadığı koşullarda, işçi ve emekçilerin *"yaşamdan bir şeyler almak için, bütün hırslarını bu iki hazda yoğunlaştırmaları"* tam da bundan dolayıdır.

Cinsel kimliğinden kaynaklı sorunları önplana çıkan emekçi kadının sınıfsal kimliğiyle değil de cinsel kimliğiyle mücadeleye kanalize olması ise burjuva reformistlerine, yani sonuçta bir kez daha kurulu düzene yaramaktadır. Böylece, sınıfsal kimliğiyle devrim saflarına katılamayan kadın cinsel kimliğiyle düzen akımlarının saflarında yer alır.

"Kadın kitleleri ya devrime ait olacaklardır, ya da karşı-devrime! Şuna güvenmeyin ki, içsavaş giderek daha keskin biçimlere büründüğü için, kadın da nerede durduğu ve ne için savaştığı konusunda kendi kendine karar verecektir. Eğer siz komünistler en geniş kadın kitlelerinin devrimci kampa katılmasına çalışmazsanız, o zaman burjuva partileri, kadınların karşı-devrim kampında toplanmalarını

sağlayacaklar ve (reformistler, burjuva feministleri) kadınları devrim ve karşı-devrim arasındaki öyle bir sınır bölgesinde tutmaya çalışacaklardır ki, bu, günümüzde karşı-devrimin ve burjuva toplumun en sağlam korunma duvarıdır." (Clara Zetkin, *Kadın Sorunu Üzerine*, s.93)

Burjuva feministleri ve reformistler özel mülkiyete dokunmadan sözümona ataerkilliğe "başkaldırırlar"! Sorunun kaynağına yönelmedikleri için, çarpık ve ikiyüzlü bir duruşları vardır. Cinsel tacize ve tecavüze karşı güya mücadele ederler, ama gözaltında tecavüze uğrayan devrimci kadınların adını ya hiç ağızlarına almazlar, ya da utangaçca... Cinsel özgürlük adına, erkeğin yozluğuna karşılık olarak kadının da yozlaşmasını savunurlar. Böyleleri için doğum kontrol hapları kadının özgürleşmesinin maddi aracıdır. Bir kadının patron olmasını övünç kaynağı haline getirirler. Öyle ki Tansu Çiller gibi kadın neslinin yüzkarası bir asalak burjuvanın başbakan oluşunu kadının politikada yerini alması adına, ayakta alkışlarlar. Ama aynı kadının başbakanlığı döneminde, onun hararetle savunduğu kirli savaşta tecavüze uğrayan Kürt kadınlarını görmezden gelirler.

Öte yandan, burjuva ideolojilerini eleştirmek adına, onların sorun diye ortaya koydukları şeyleri yok saymak ya da küçümsemek de, tersinden bu ideolojilerin güçlenmesine olanak sunmaktan başka bir şey değildir. Cinsel taciz, tecavüz, kadın bedeninin istismarı, fuhuş, erkeğin yozluğu, ev işlerinin ve çocuk bakımının kadının omuzlarına yük olarak kalması, bütün bunlar kadının, en başta da emekçi kadının yakıcı sorunlarıdır. Bu sorunlarla mücadele etmeden, ne emekçi kadınlar devrim saflarına kazanılabilir, ne de devrim sonrası sosyalist inşa başarıyla gerçekleştirilerek ataerkil önyargıları ve alışkanlıkları geride bırakmış yeni insan yaratılabilir. Kadının cinsel kimliğinden kaynaklı sorunlarının öne çıkarıldığı koşullarda ise, emekçi kadınları politikaya (tabii ki devrimci politikaya) katabilmek pek de olanaklı değildir. *"Ama kadınlar politikaya katılmadan yığınlar politikaya katılamaz."* (Lenin)

Kendi öncelikli sorunlarından yakalanarak politikaya çekilen emekçi kadına şu net olarak gösterilip, kavratılmalıdır: *"... proleter kadınlar erkek sınıf ve kader yoldaşları ile birlikte, iki cinsin de tam ekonomik ve düşünsel bağımsızlığını uygun sosyal kurumlar aracığıyla olanaklı kılan bir durum yaratmak için, toplumun temelden değişimi için mücadeleyle yükümlüdürler."* (A. Bebel, *Kadın ve Sosyalizm*, s.41)

Demek oluyor ki, işçi ve emekçi kadınla erkeğin sınıfsal temelde birleşerek, özel mülkiyet ve sömürüye dayalı kapitalist düzene karşı mücadelesi, kadının tam kurtuluşunun biricik gerçek yolu ve olanağıdır.

"Eğer kadın erkekle birlikte tam toplumsal hak eşitliğine sahip olacaksa -ama yalnızca sabırlı kağıt üzerindeki ölü yasa metinlerinde değil, gerçek yaşamda ve pratikte sahip olacaksa-, o da tıpkı erkek gibi tam bir insan olarak özgürce gelişme ve etkinlikte bulunma olanağına kavuşacaksa, şu iki temel koşulun yerine gelmesi gerekir: Üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılması ve yerine toplumsal mülkiyetin geçirilmesi; kadının faaliyetinin, sömürünün ve köleliğin olmadığı bir düzende toplumsal ürün üretimine sokulması..." (Clara Zetkin, *Kadın Sorunu Üzerine*, s.254)

Kadın çalışmasının özgün yönleri ve gerekleri

İşçi ve emekçi kadınlar devrimin yedek değil, asli güçleridir; devrimin başarısının biricik güvencesi olan işçi sınıfı ve emekçilerin kadın yarısıdır sözkonusu olan. *"Bütün kurtuluş hareketlerinin deneyimlerinden biliyoruz ki, bir devrimin başarısı, kadınların ona hangi ölçüde katıldığına bağlıdır." "Kadınlar olmaksızın hiçbir gerçek kitle hareketi olamaz."* (Lenin, *Kadın Sorunu Üzerine*, s.42 ve 319)

Bununla beraber, emekçi kadınınları devrim saflarına kazanabilmede avantajlar kadar dezavantajlar da sözkonusudur. Emekçi kadın maruz kaldığı çifte sömürüden dolayı mücadeleye daha istekli atılmasına ve atıldığında da yiğitçe ön saflarda

çarpışmasına rağmen, kadını köleleştiren gelenek ve ideolojilerin de yoğun etkisi altındadır. Bu yüzden emekçi kadını devrim saflarına katabilmek için daha özel bir yaklaşım ve buna uygun düşen bir çaba içinde olmak gerekir. Komünist partileri geçmişten bugüne bunu gözeterek, özel görevi en geniş emekçi kadın kitlelerini uyandırmak, onları mücadeleye, giderek partiye ve devrime kazanmak olan özel çalışma kolları, komisyonları ya da komiteler görevlendirmişlerdir. Bu örgütlenmeler, kadın kitlelerine onların özgün konumunu gözeten yol ve yöntemlerle, buna uygun düşen bir propaganda-ajitasyon tarzıyla yaklaşmaya çalışmışlar ve bu ölçüde başarılı olmuşlardır.

Kadın işçi ve emekçiyi devrim saflarına daha kolay kazanabilmek için ona durumunun özgüllüğünü gözeterek özel bir biçimde yaklaşmak gerektiği açıktır. Bunun bir yönü de, kadın işçilerin kendine özgü sorunları ve buna uygun düşen istemlerdir. Bu durumu gözeten TKİP Programı, güncel taktik politikanın ilgi alanına giren *"Emeğin Korunması"* bölümünde, kadın işçilere ilişkin istemlere özel bir yer vermiştir:

"7) Kadın işçilerin kadın, ana ve çocuk sağlığına zararlı işlerde çalıştırılması yasağı. Doğumdan önce ve sonra 3'er aylık ücretli izin, tıbbi bakım ve yardım. Kadınların çalıştığı tüm işyerlerinde kreş ve emzirme odaları." (s.49)

"Emeğin korunması" kapsamındaki bu istemler, işçi kadın çalışmasının özgül alanına dahildir. Aynı şekilde, *"Eşit işe eşit ücret"* istemi (*"Emeğin korunması"*, 4. madde), herkesten çok kadınları, kadın işçileri ilgilendirmektedir. Aynı şey, *"Her türlü fazla mesainin yasaklanması"* istemi için de geçerlidir (*"Emeğin korunması"*, 5. madde). Fazla mesainin acısını bütün bir işçi sınıfı çekmektedir, ama bunun kadın işçilere etkisi daha da ağırdır. Hele de tekstil ve konfeksiyon gibi ağırlıkla kadın işçi çalıştıran ve sürekli uzun mesailer uygulanan bir işkolunda. "Acil demokratik ve sosyal istemler" bölümünde yer alan temel istemlerden biri olan, *"Toplumsal hayatın tüm alanlarında kadın-erkek eşitliği"* istemi ise, işçi-emekçi kadından öteye genel olarak kadınları ilgilendiren temel demokratik istemlerden biridir.

Kadın olmadan devrim olmaz!
Devrim olmadan kadın kurtulmaz!

"Kadın olmadan devrim olmaz!" sloganını sahiplenmeyen devrimci anlayış yok gibidir. Buna rağmen, emekçi kadın genellikle senede bir gün, 8 Mart'tan 8 Mart'a, devrimci yayınlarda yer alır. Bir de UNFA'nın rapor sunması üzerine ya da 17 Ekim'de biten yürüyüş benzeri eylemlerde...

Bu rahatsız edici gerçeğin ışığında bakıldığında, emekçi kadının devrim saflarında örgütlenememesi de anlaşılır oluyor. Bunu açık yüreklilikle görmek, dillendirmek ve en önemlisi de üzerine gitmek gerekir. Partimizin geleneksel soldan kopuşu, farklılığı bu alanda da kendini göstermelidir. Programatik düzeyde bu farklılık ortaya konulmuş durumdadır. Bunu hayatın ve mücadelenin içinde ete-kemiğe büründürme görevi ise tüm partililerin, özellikle de bu konuda zaaf içinde oldukları tartışmasız olan erkek partililerin omuzlarındadır.

Son söz yerine bir kez daha yineliyoruz: Kadın olmadan devrim olmaz! Devrim olmadan kadın kurtulmaz!

8 Mart'ın ardından...

Sınıf hareketinin gelişimi ve seyri açısından Mart-Mayıs döneminin ayrı bir önemi vardır. Sürekli bir saldırının hedefi olan işçi ve emekçi kitleler, bahar eylemlerindeki tutumlarıyla saldırılara karşı gösterecekleri tepkinin ilk ip uçlarını verdiler.

2001 baharına geçmiş yıllardan çok daha yoğun ve kapsamlı bir saldırılar zinciriyle girdik. İMF-TÜSİAD programının çökmesiyle derinleşen kriz, emekçilerin sırtına yeni yükler bindirdi. %40'lara varan devalüasyon ve hemen ardından gelen zamlar yoğun işten atmalarla birleşti. 19 Aralık katliamıyla daha da yoğunlaşan devlet terörü bu tabloyu tamamlıyor.

Zindanlarda süren direniş bahar dönemini kazanmanın yolunun nereden geçtiğini göstermektedir. İlerici-devrimci güçlerin bu bilinçle sürece yüklenmeleri, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerdeki mücadele potansiyelini açığa çıkarmaları gerekmektedir. Ancak, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'yle başlayan bahar sürecinin bu ilk eyleminde olanakların yeterince değerlendirilemediği açığa çıkmıştır. 8 Mart'ın sınıfsal içeriğini boşaltıp kadınları bir bütün olarak öne çıkarma eğilimi, eylem alanında belli bir karşılık bulabilmiştir. Alana damgasını vuran, esas olarak kadınlardan oluşan kortejler olmuştur.

Devrimci tutsakların Ölüm Orucu direnişinin beşinci ayında gerçekleşen 8 Mart eylemine, devrimci çevrelerin nicel olmasa da nitel olarak ağırlıklarını koymaları beklenirdi. Tutsak yakınlarıyla birlikte eylemde ortak bir duruş sergilenebilseydi, alandaki atmosferi değiştirmek mümkün olabilirdi. Ancak, komünistler de dahil devrimci çevrelerin sınırlı katılımı, kendi içlerinde belli bir coşkuyla hareket etseler de, bunun bulundukları kortejlerle sınırlı kalmasına yol açtı. Komünistlerin alanda tutsak yakınlarıyla beraber olmaları ve düzenleme komitesinin erkekleri uzaklaştırma çabalarının boşa çıkarılması, sınırlı kalsa da olumlu bir etki yarattı.

Eyleme en yüksek katılımı HADEP sağladı. HADEP korteji, katılımcıların yaklaşık yarısını oluşturuyordu. Erkekler kadın kortejlerinin arkasında yer aldılar ve alanda da ayrı ayrı durdular. HADEP binlerce Kürt emekçi kadınını alana taşıdı, ancak ağırlığını gençlerin oluşturduğu bu emekçi kitle teslimiyet çizgisinin alana taşınmasının bir aracı olarak kullanıldı. Taşınan dövizler ve atılan sloganlar, istisnalar dışında Öcalan'ı destekleyen sloganlar oldu.

19 Aralık'tan sonra estirilen devlet terörüyle sinip suskunluğa gömülen reformistler ise 8 Mart'ta da pek bir varlık göstermediler.

İşçi ve emekçilerinin yoğun saldırılara maruz kalmalarına ve tabanda mücadele etme isteğine rağmen, sendikalar eyleme katılmadılar. Krizin faturasının alabildiğine ağırlaştığı bir dönemde sendika bürokratlarının bu tutumu, "her tarafı miting alanına çevireceğiz" türünden açıklamaların samimiyetsizliğini bir kez daha gösterdi.

KESK'in de tutumu çok farklı değildi. Kamu emekçilerine %10 zam dayatılmış, onbinlerce emekçi hakkında soruşturma açılmış ve öncü kamu emekçileri sürgün saldırılarına maruz kalmışken, yalnızca KESK'li kadınlar sembolik bir katılımla alanda yer aldılar.

Estirilen teröre rağmen onbin civarında emekçinin alanlara çıkması, kitlelerdeki mücadele isteğinin bir dışa vurumudur. Yine de proleter kadınların ölümüne direnişinin sembolü olan bu günde, proletarya alanlarda değildi. Bu durum ne sınıfın güçsüzlüğünden ne de mücadele etme isteksizliğinden kaynaklanıyor. En önemli sorun örgütsüzlüktür.

Faşist devlet terörü eşliğinde yürütülen İMF-TÜSİAD patentli saldırının kimi hedeflediği işçi ve emekçiler tarafından bilinmektedir. Temel sorun bu saldırıları püskürtmenin araç ve yöntemlerini açığa çıkartmak, emekçileri bu bilinçle örgütleyip mücadeleye seferber edebilmektir.

Parti çizgisini ancak donanımlı kadrolar hayata geçirebilir

Partimizin, 150 yıllık enternasyonal proleter mücadelenin deneyim ve birikiminden süzüp çıkararak formüle ettiği ve dostun düşmanın önünde bir bayrak gibi dalgalandırdığı programı, bu programın sağladığı açıklık ve iddiaya dayalı bir politik çizgisi vardır. Bu düzey yakalandıktan sonraki halka, bu çizgiyi sınıf ve emekçi kitlelerle buluşturarak hayata geçirebilmektir. Açıktır ki, parti çizgisine maddi-toplumsal zeminiyle buluşturmak, bu çizgiyi kavrayan kadrolarla mümkündür.

Çok yönlü kesintisiz eğitim

Parti militanı komünistler de dahil olmak üzere, toplum bireyleri egemen resmi ideoloji ve kültüre dayalı bir eğitim sürecinden geçirilirler. Aile, okul gibi düzenin sosyo-kültürel yeniden üretiminin temel kurumlarının tezgahından geçen bireyler egemen sınıfların beklentilerine uygun bir şekilde yetiştirilmeye çalışılır. Kapitalist sınıfların ayrıcalıklarına dayalı ekonomik-sosyal ilişkiler meşrulaştırılmaya, tek seçim olarak sunulmaya çalışılır. Saldırının boyutu bu kurumlarla sınırlı kalmaz. Sermaye medyası, toplumun ezici çoğunluğuna ulaşabilme imkanları sayesinde, gerçekleri çarpıtma, yanılsama ve yalan kampanyasında etkin ve kirli bir rol oynar. Bunlara müzik, spor, sinema vb. araçları da eklemek gerekir. Ailede, okulda, üretim-hizmet birimlerinde ve sosyal ortamlarda bu seferberlik devam eder. Egemen sistemin kurumları bu işi planlı ve programlı bir tarzda yaparken, resmi ideolojiyle zehirlenmiş birey ya da topluluklar nesnel olarak bu sürecin birer parçası haline gelirler.

Ekonomik, sosyal, siyasal, psikolojik vb. tüm saldırılara rağmen, varolan maddi-sosyal çelişkiler ve sınıflararası çıkar çatışmaları, sürekli olarak düzene muhalif güçleri yeniden üretir. Sosyo-kültürel yeniden üretim için harcanan tüm çabalara rağmen, ekonomik yeniden üretim temeli üzerinde ortaya çıkan çelişkiler ve sınıf çatışmaları bu çabaların başarıya ulaşmasını (yani sisteme muhalif güçleri tasfiye etme planlarını) engeller. Bu nedenle, aynı zamanda sermayenin militer güçleri devreye sokulur ve hedefe ulaşmak için yoğun bir fiziki şiddete başvurulur.

Böylece eğitim ve şiddetle düzene uygun kafalar yaratma ve bunun dışına taşanları zorbalıkla ıslah etme saldırıları paralel bir şekilde devam eder. Bu bağlamda, bu çok yönlü saldırıyı püskürtmek ve karşı saldırıya geçmek; tarihsel gelişim sürecinden insanlığın önünde bir ayak bağına dönüşen kapitalizmi bilimsel olarak mahkum etmeyi, yıkılışının kaçınılmazlığını ve tek gerçek alternatifin sosyalizm olduğu gerçeğini kavramakla mümkün olabilir. Bu gerçeği kavramak, sürekli canlı tutmak, kesintisiz bir çaba gerektirir. Sınıf savaşları tarihi boyunca yaratılan teorik, ideolojik, politik, kültürel, sanatsal vb. gibi birikim ve değerlerden mücadelenin güncel ihtiyaçlarını gözeterek yararlanmayı zorunlu kılar.

Marksizm-Leninizm kavranmadan parti çizgisi kavranamaz

Partimiz kadrolarını çok yönlü bir eğitime tabi tutarak parti çizgisini kavratmayı önüne hedef olarak koymuştur. Ancak bu, belirleyici olanın parti birikim ve kadrolarının göstereceği titizlik, harcayacağı çaba olduğu gerçeğini değiştirmez. Parti ön açıp yönlendirir. Açılan yolda ilerlemek ise kadroların harcayacağı emeğe bağlı olacaktır. Bunun kavranmasının devrimciler açısından bir zorluğu yoktur. Zira bir devrimci, hele de bir komünist, kime karşı savaştığını, ne için savaştığını bilmekle ve bu savaşın nasıl zafere ulaşabileceği konusunda belli bir açıklığa sahip olmakla yükümlüdür. Bu konulardaki giderilmeye çalışılmayan her

muğlaklık, düzen saldırıları karşısında bir zayıflığa dönüşme riski taşıyacaktır.

Bilimsel sosyalizm, toplumlar tarihinin tahlili ve bu tahlil üzerinde yükselen kapitalist toplumun genel çerçevede eleştirilip mahkum edilmesi gibi temel tarihsel olguları kapsamaktadır. Parti çizgisi, bu bilimsel yöntem ışığında Türkiye kapitalizminin tahlili ve bu maddi somut toplumsal temellerin ışığında formüle edilmiştir. Buradan doğacak mantıksal sonuç, parti çizgisini tüm yönleriyle kavrama, içselleştirme süreci ancak bilimsel sosyalist bir temel üzerinde inşa edilebilir. Bu kavrayış elbette pratiğin ihtiyaçlarını gözeten bir tarzda olmak durumundadır. Nasıl ki beyinden yoksun bir yürek kavgayı sonuca ulaştıramıyorsa, yürekten yoksun bir beyin de aynı şekilde bir sonuca ulaşamaz.

Parti programının ancak sağlam bir teorik temel üzerinde kavranabildiği ölçüde strateji ve taktik konusunda açıklık ve pratiğe uygulamada kararlılık mümkün olabilir. Aksi durumda *„Teori kavranmadıkça program kavranmıyor. Program kavranmadıkça strateji kavranmıyor. Strateji kavranmadıkça taktik kavranmıyor. Taktik kavranmadıkça pratik kavranmıyor. Pratik kavranmadıkça gerisin geri bunların hiçbiri kavranmıyor.“* (*Ekim*, sayı: 206, s.16)

Bütünsel bir kavrayış teorik, ideolojik, politik, taktik, pratik ve örgütsel alanları kapsar. Bu alanlarda birbirini pekiştiren, güçlendiren bir eğitimle donanan kadrolar, düşman saldırıları karşısında sağlam bir duruş sergileyebileceği gibi, parti çizgisini yaşama geçirmede de tavizsiz olacaktır. Böyle bir donanıma ulaşmak her partilinin hedefi olmalıdır.

M. Dağlı

Pratik faaliyetlerden alanlara 8 Mart...

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne kendi alanımızdan hazırlıklarımızı yaparak, pratik materyallerimizle müdahalede bulunduk. Bu yılki 8 Mart'ın Ölüm Orucu direnişinin beşinci ayına denk gelmesinden dolayı bizim için ayrı bir anlamı vardı.

İlk olarak hazırladığımız binlerce kuşu merkezi yerlere hedefli ve planlı bir şekilde yaptık. Kuşlarımızın şiarları, 8 Mart'ın yanısıra Ölüm Oruçlarını ve hücrelerdeki direnişi vurguluyordu. Kuşlamalarımızı Kadıköy'ün merkezinde, 1 Mayıs Mahallesi'nde, Gülsuyu Mahallesi'nde, Beşiktaş'ta ve Mecidiyeköy'de yaptık. Mecidiyeköy'de o gün Galatasaray-Milan maçının olmasından dolayı, Ali SamiYen Stadı'nın önü büyük bir kalabalığa sahneydi. Tam merkezde binlerce kişi maç için beklerken, kuşlarımızı kitlenin üzerine bıraktık.

8 Mart'a yönelik pratik faaliyetimiz yazılama ile devam etti. "Yaşasın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü!" TKİP imzalı dev yazımızı E-5'ten 1. köprüye giden yoldaki köprü ayağına yazdık. E-5 üzerindeki Pendik-Kartal yan yoldaki bir fabrikanın duvarını ise "Cinsel, sınıfsal, ulusal sömürüye son!/TKİP" şiarı süslüyordu. Yine E-5 güzergahına, Gümüşsuyu mevkiinde bulunan Toyota-Sa fabrikası duvarına "Kapitalizm sömürüdür, vahşettir, yalandır, talandır, sefaletti! Kurtuluş sosyalizmdir!/TKİP" imzalı dev yazımızı yazdık.

8 Mart günü Şişli'deki mitinge katılım için kuşlarımızı alarak yola çıktık. Mitinge müdahalemiz TKİP imzalı kuşlarımız ve sloganlarımızla olacaktı. Şişli ve çevresindeki yoğun güvenlik önlemleri, kuşatma ve aramalar kuşlarımızı alana sokmamıza engel olamadı. Kuşlarımızdan bir kısmını Çağlayan yönü girişindeki polis noktasından önce kitlenin içine girerek bıraktık. Rüzgarın da etkisiyle kuşlarımız polis barikatını aşarak alana girdi. Diğer kuşlarımızı ise arama noktasından geçtikten sonra yürüyüş sırasında kullandık.

Kortejlere dağılarak sloganlarımızla müdahalede bulunduk. Ağırlıklı olarak Ölüm Orucu direnişi ve hücre tipi cezaevleri ile ilgili sloganları attık ve yeraldığımız kortejlere attırdık. Miting boyunca müdahalemizi sürdürdük.

Önümüzde bahar eylemlilikleri süreci var. Daha büyük bir enerjiyle sarılmamız gereken 1 Mayıs çalışmamız var. 1 Mayıs'a etkin bir müdahale için parti faaliyetimiz artan yoğunluk ve süreklilikle devam edecek.

İstanbul Anadolu yakasından komünistler

Zindan direnişi sürecinde İzmir ve faaliyetlerimiz

Sermaye devletinin hücre saldırısı diğer illerde olduğu gibi İzmir'de de tepkiyle karşılandı. Devrimci güçlerin yanısıra ilerici sendikacılar, yasal sol partiler ve demokratik kitle örgütlerinden oluşan muhalefet, bir noktadan sonra İzmir Hücre Karşıtı Platform etrafında örgütlendi. Geçtiğimiz yılın Haziran ayında oluşan bu platform, sokaklara çıkarak, bildiri dağıtımı yaparak, panel, seminer, anma, açlık grevi vb. örgütleyerek, hücre saldırısını İzmir'deki emekçilerin gündemine sokmaya çalıştı. Parçalı muhalefetin örgütlenmesinde, Ulucanlar, Burdur ve Bergama cezaevlerindeki saldırılar çerçevesinde kamuoyu oluşturmak da belli bir rol oynadı.

SAG ve ÖO direnişiyle birlikte, hücre karşıtı güçler daha da çoğalmaya ve etkinleşmeye, sık sık yapılan basın açıklaması eylemlerine katılımda belirgin bir artış olmaya başladı. Tutsak ailelerinin başlattığı açlık grevleri ve imza kampanyaları da yerel gündemde önemli bir yer tutuyordu. Direniş ellili günlere yaklaştığında, neredeyse hergün basın açıklamaları ve protestolar yapılmaya başlandı. Ne var ki bu gelişme, genelde de yaşandığı gibi, Çevik Polis otobüsünün taranması ve toplumun terörize edilmesinin ardından hız ve güç kaybetti. Başlatılan karşı saldırı ve estirilen sistematik terör İzmir'de de etkili oldu. Direnişin 56. gününde başlayan oturma eylemleri de bu atmosferde etkisini yitirmeye başladı.

İzmir, diğer illere göre (basın açıklamaları dışında) katliamı sessiz karşıladı. Bunun bir nedeni sürecin gerektirdiği inisiyatifi ve cesareti gösterememekse, diğer nedeni de devletin katliamla birlikte dışarıda uyguladığı gözaltı terörü idi. Katliam sabahı ev baskınlarıyla başlayan bu faşist terör ortamı, birçok parti ve derneğin basılarak çok sayıda insanın gözaltına alınmasıyla sürdü. Ege Üniversitesi ve Menemen-Asarlık örneklerinde olduğu gibi, vahşice saldıran polis onlarca kişiyi tutuklayarak genel kitleye de mesajını vermiş oldu. Zira bu mesajı katliamdan önce bazı reformist partiler fazlasıyla almış, bazıları bunu merkezi olarak sokağa çıkınama kararına vardırmışlardı. Polis terörü aynı zamanda bu pratik sonucun bilinciyle estiriliyordu. Reformistlerin eylemden kaçışı, karşı-devrimi bir kere daha terörle sonuç alabileceği konusunda cesaretlendirmiş ve pervasızlaştırmıştı.

Denebilir ki, katliamı izleyen sistematik baskı ve terör en etkili sonuçlarını İzmir'de verdi. Bu neden böyle oldu, İzmir'de süreç neden böyle zayıf yaşandı? İzmir'deki hücre karşıtı faaliyetlerin bugüne kadarki en temel zayıflığı, emekçi kitlelerden destek alamamasıdır. İstanbul ve Ankara yerelinde (semtlerde) örgütlenen hücre karşıtı platformlar, İzmir'de zemini olmasına rağmen hayata geçirilememiştir. Başta Kadifekale, Buca, Çiğli, Yamanlar, Asarlık gibi semtlerde çok sayıda tutsak ailesi bulunuyor. Devrimci hareketin bu semtlerde taraftar ve okur çevreleri var. Fakat sorun ilişki olup olmamasından öte, bakışaçısında yatıyor.

Sorunun diğer yanı, bu platformların altına imza atan reformist sol partilerin tutumları. Örneğin Çiğli'de EMEP, ÖDP, HADEP ve SİP ortak bir bildiri metni çıkararak basın açıklaması yapma kararı aldılar. Bir gün öncesinde eyleme çağrı yapmalarına rağmen 200'e yakın kişi katıldı. Basın açıklamasının aradından polis il binalarını basarak soruşturma açtı. SİP, ÖDP ve HADEP eylemi ve imzalarını kabul etmediler.

Devrimci hareketin bu süreçteki durumu

İzmir'de örgütlü varlığı bulunan devrimci gruplar, direniş süreci boyunca kitlelerin bilincine seslenen bir faaliyet yürütemediler. Bu durum salt sahip oldukları güç ve imkanlarla ilgili değil, daha önemlisi, perspektif ve döneme karşı duruşla ilgili bir sorundur. Kültür merkezlerine, okul duvarlarına ve bürolara kapatılan bir devrimci faaliyetin kitlelerle buluşamaması son derece anlaşılırdır. Devletin belli bir denetim kurduğu, üstünlüğü ele aldığı ve bunu derinleştirerek sürdürmeye çalıştığı bir dönemde, işçi sınıfı ve emekçi kitleleri bilinçlendirme, devrimci eylemini yükseltme dışında bir çözüm yolu yoktur. Yapılan basın açıklamalarına belli bir kitleyi taşıyabilen devrimci gruplar ve reformist partiler, emekçi semtlerinde platform oluşturmaya ve kitlelere seslenen bir faaliyeti örgütlemeye yönelmemişlerdir. Bu sorgulanması gereken bir durumdur.

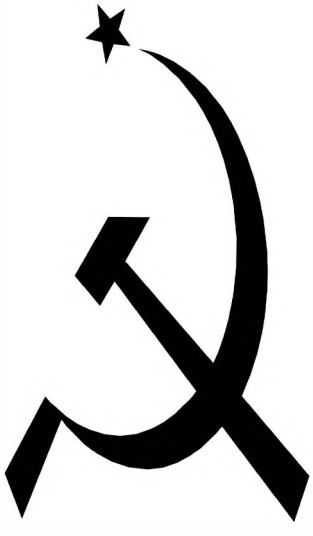
Biz komünistler, sürecin başından itibaren, zindanlara dönük saldırının öncekilere kıyasla çok daha acımasız ve kapsamlı olduğunun, buna karşı devrimci direnişin de daha zorlu ve uzun süreceğinin farkındaydık. Hücrelere kapatılmak istenenin devrim, sosyalizm ve sınıfsız-sömürüsüz bir dünya umudu olduğu, devrimcilerin çelikten iradeleriyle buna karşı ne pahasına olursa olsun direnecekleri, bu direnişe desteğin bir vicdani duyarlılık meselesi değil sınıfın davası ve gelecek kavgası sorunu olduğu bakışaçısıyla sürece yaklaştık. İlimizdeki devrimci önderlik boşluğunu doldurmaya çalışan, tüm emekçi semtlerine ulaşan, kitlelerin bilincine seslenen bir faaliyet yürütmekti öncelikli hedefimiz.

Bu hedef doğrultusunda genel propaganda-ajitasyon faaliyetimizi bölge farkı gözetmeksizin sürdürdük. En işlek cadde ve bölgeleri (Çankaya, Konak, Kemer), insanların yoğun olarak kullandıkları noktaları (Menemen, Çiğli, Kalender, Bornova, Özkanlar, Tepecik gibi), işçi güzergahlarını pul, kuş ve afişlerimizle donattık. Faaliyetimizi düzenli götürdüğümüz semtlerin yanısıra, daha önceden faaliyet taşımadığımız yerlere de ulaşmaya çalıştık. Direnişin ellinci günlerine doğru bir bildiri kaleme alarak emekçi semtlerine dağıtımını örgütledik (Asarlık, Aliağa, Çiğli Organize girişi ve Güzeltepe, Yamanlar). Ulucanlar anması süreciyle birlikte bu dönemde: 600 kadar afiş, bir o kadar pul, 7000 kadar kuş kullandık. Bu süreçte açık alandaki yoldaşların yürüttükleri faaliyetler, tutsak ailelerinin bildirileri ile ÖDP'nin imza kampanyası eşliğinde dağıttığı bildiri dışında, pratik faaliyetle karşılaşmadık. Yürüttüğümüz faaliyetlere çevremizdeki işçi ilişkilerimiz de destek verdiler.

Basın açıklamalarına çevremizdeki güçleri taşımaya çalıştık ve sınırlı da olsa belli güçleri katmayı başarabildik. Bulunduğumuz alanlarda diğer devrimci grupların sempatizanları ve işçi ilişkilerimizle tartışarak, sürecin yakıcı ihtiyaçlarına işaret ederek, bazı semtlerde (Menemen, Çiğli, Yamanlar ve Buca) platform oluşturma, hiç değilse kitle eylemlerine güç katma planında girişimlerimiz oldu. Ancak çoğu boşa çıkarıldı.

Bu yoğun pratik çalışma içerisinde güç kaptırmamamız bizim için bir başarıdır. Saldırıların arttığı, devletin sürekli operasyonlar düzenlediği bir süreçte örgütsel güvenlik konusundaki titizliğin taşıdığı önemin bilincindeyiz. Örgütsel güvenliğin gereklerine uygun bir biçimde faaliyetimiz kesintisiz devam edecektir.

İzmir'den komünistler

Partimizin tüzüğü üzerine/7

Merkez Komitesi (MK)

(III. Bölüm/7. madde)

H. Fırat

"Partinin Temel Organları" başlıklı III. Bölümde, **"Parti Kongresi"** maddesini **"Merkez Komitesi"** maddesi izliyor. Bu tüzüğün 7. ana maddesi oluyor ve bütünlüğü içinde şöyle:

"7) Merkez Komitesi (MK):

a) Merkez Komitesi, iki kongre arası dönemde partinin en yüksek organıdır. Parti programı, tüzüğü ve kongrece saptanmış genel çizgi çerçevesinde, partinin tüm faaliyetlerine önderlik eder. Partinin merkezi yayın organlarını ve örgütsel-pratik çalışmasını yönetir. Partinin güç ve olanaklarının dağılımını yapar. Çeşitli parti organları kurar ya da gerektiğinde görevden alır.

b) Kendi iç örgütlenmesini ve çalışma düzenini saptamak, MK'nın kendi yetkisi dahilindedir. MK genel toplantısı en az 6 ayda bir yapılır. MK yedek üyeleri bu toplantılara oy hakkı olmaksızın katılırlar. MK, her tam üyeli toplantının ardından kendi faaliyeti, partinin genel durumu, yeni hedef ve yönelimleri hakkında partiye yazılı bir değerlendirme sunar.

c) MK üye kaybı durumunda doğan boşluğu yeni üyelerle giderebilir. MK'ya yeni üyelerin alınması için üçte iki oy çoğunluğu gereklidir.

d) Bir MK üyesinin görevden alınması ancak yedek üyelerin de hazır bulunduğu tam üyeli bir MK toplantısında ve tüm katılımcıların üçte iki oy çoğunluğuyla olanaklıdır.

e) MK kongrede oy sahibi üç delege tarafından temsil edilir. Yedek MK üyeleri seçimlere kendi yerel çalışma alanlarında katılırlar. MK, parti kongresine oy hakkı olmayan misafir delegeler çağırabilir.

f) İki kongre arası dönemde yerel ya da ulusal düzeyde çeşitli türden parti konferansları toplamak, MK'nın yetkisi dahilindedir. MK konferanslara delege toplama şeklini kendi saptar. Ulusal düzeydeki konferansların kararları, ancak MK tarafından onaylandığı takdirde yürürlüğe girer ve tüm partiyi bağlar."

"İki kongre arası dönemde partinin en yüksek organı"

Burada en önemli hüküm doğal olarak MK'nın yetki, görev ve sorumluluklarını tanımlayan a şıkkıdır:

"a) Merkez Komitesi, iki kongre arası dönemde partinin en yüksek organıdır. Parti programı, tüzüğü ve kongrece saptanmış genel çizgi çerçevesinde, partinin tüm faaliyetlerine önderlik eder. Partinin merkezi yayın organlarını ve örgütsel-pratik çalışmasını yönetir. Partinin güç ve olanaklarının dağılımını yapar. Çeşitli parti organları kurar ya da gerektiğinde görevden alır."

Bu tanım ve belirlemeler kendi içinde yeterince açık, ya da öyle görünüyorlar. Fakat buna aldanmamak gerekir. Sorun eğer tüm açıklığı ile kavranmaz ve özümsenmezse, dahası parti yaşamında gittikçe yerleşip kökleşen sağlam gelenekler yaratılamazsa, bu fazlasıyla açık gibi görünen konuda çeşitli sıkıntılar, ciddi zaaflar ve bozulmalar, keyfi ve bürokratik alışkanlık ve uygulamalar yaşanabildiğini deneyimler göstermektedir. Bizzat bizim kendi deneyimlerimiz bu alanda ilk bakışta anlaşılmaz görünen büyük sıkıntılar yaşanabildiğini göstermiştir.

Parti kongresinin parti yaşamındaki yeri ve işlevine ilişkin olarak daha önce üzerinde durulan temel önemde noktalar gözününde bulundurulmak kaydıyla, Merkez Komitesi'nin partinin en temel ve belirleyici

organı olduğunu söyleyebiliriz. Herşey bir yana, sözkonusu olan partinin önderlik organıdır ve partide önderlik belirleyici önemde bir konum ve işlevdir. Partiye başarılı bir biçimde önderlik edilemezse, partinin de sınıfa, emekçilere ve genel olarak devrimci mücadeleye önderliği zaten peşinen zaafa ve sonuçta başarısızlığa uğrar.

Parti için hayati önemdeki önderlik sorumluluğu, beraberinde Merkez Komitesi'ni buna uygun düşen yetkilerle donatmayı da getirmiştir. Devrimci partilerde Merkez Komitesi'nin yetkileri çok geniştir ve illegal konumlanmanın getirdiği zorunluluklar bu yetkileri daha da çoğaltır. Bu denli geniş yetkilerle donatılmış bir Merkez Komitesi eğer önderlik sorumluğunu başarıyla yerine getirirse, bu parti için de büyük bir güç ve başarı kaynağı olur. Tersi durumda ise, partide önderlik fonksiyonu felce uğrayacağı gibi, Merkez Komitesi'ne tanınmış geniş yetkilerin keyfi ve bürokratça kullanılması kaçınılmaz olur. Partinin önünü açması ve onu başarıyla yönetmesi gereken bir organ tersine onun önünü tıkar, partinin önünde bir engel haline gelir ve aşılamazsa eğer, partiyi kaçınılmaz bir biçimde gerilemeye ve giderek yıkıma götürür.

Görev ve sorumluklarını başarıyla yerine getiren bir Merkez Komitesi, bir parti için en temel üstünlük sayılmalıdır. Böyle bir Merkez Komitesi, salt tüzüksel anlamda değil fakat kelimenin tam siyasal anlamında gerçek bir önderlik organıdır. Böyle bir önderlik organı, tüzüğün kendisine tanıdığı geniş yetkilerin yanısıra, partide hakedilmiş büyük bir güvene, onun sağladığı bir manevi otoriteye ve yaptırım gücüne de sahip olur ki, bundan en büyük kazanımı da yine partinin kendisi elde eder.

"Parti programı, tüzüğü ve kongrece saptanmış genel çizgi çerçevesinde..."

Kuşkusuz devrimci bir partide ve dolayısıyla partimizde, Merkez Komitesi için tanımlanan önderlik fonksiyonu ve buna bağlı olarak tanınan yetkiler hiç de kuralsız ya da sınırsız değildir. Partinin programı, tüzüğü ve kongrece belirlenmiş temel ve taktik politikaları bu konuda bağlayıcı bir çerçeve oluşturmaktadır. Bunun dışına taşan bir Merkez Komitesi, böylece partideki meşru konumunun da dışına taşmış olur ve bu partiyi kargaşaya ve zaaf sürükler.

Bizzat parti tüzüğümüzde, Merkez Komitesi'ne yüklenen sorumluluklar ve tanınmış yetkiler, **bunun sınırları ve çerçevesi** ile birlikte, adeta içiçe sunulur. Dikkat ediniz, bu soruna ilişkin a şıkkının ikinci cümlesinde aynen şunlar söylenir: "***Parti programı, tüzüğü ve kongrece saptanmış genel çizgi çerçevesinde,*** *partinin tüm faaliyetlerine önderlik eder."*

"Parti programı, tüzüğü ve kongrece saptanmış genel çizgi çerçevesi", burada Merkez Komitesi için bağlayıcı bir hareket alanı tanımlamaktadır. Bunu çiğneyen bir Merkez Komitesi, böylece kendi meşruiyetini çiğniyor, tartışmalı hale getiriyor demektir. Elbette bu çok genel bir çerçevedir; burada, olayların getireceği karmaşık durumlar ve sorunlar karşısında partiye başarılı bir önderlik için Merkez Komitesi'nin çok geniş bir hareket alanı ve kabiliyeti vardır. Buna rağmen gelişmeler partinin kongrece belirlenmiş çizgisini zorlarsa, Merkez Komitesi'ne düşen kongre çizgisini kabaca bir yana bırakmak değil, fakat partiye başvurmak, örneğin olağanüstü bir kongreyi gündeme getirmektir. Ki parti tüzüğümüz bu durumları gözeten hükümler de içermektedir; o tüm bu açılardan bütünsel bir yapıya ve işleve sahiptir.

Kendi deneyimimizin öğretici dersleri

Bu genel açıklamaların ardından, konuya ilişkin olarak kendi sürecimizin bu vesileyle mutlaka anılması gereken son derece olumsuz bir deneyimine kısaca değinmek istiyorum. Bu deneyim, Merkez Komitesi'nin parti kongresince belirlenmiş davranış alanı ve dolayısıyla tüzük hükümleri içinde tanımlanmış yetki sınırları konusunda gerçekten de öğretici dersler içermektedir.

EKİM 1. Genel Konferansı'nı izleyen süreçte yaşanları artık herkes bilmektedir, bunlar 2. Genel Konferansı belgeleri içinde

kamuoyuna açıklandı. O dönemin seçilmiş Merkez Komitesi'nin çoğunluğu, 1. Genel Konferansımızın birlik sorununa ilişkin olarak geniş tartışmalar içinde saptadığı çizgiyi kabaca bir yana bırakarak (üstelik konferansın hemen ardından!), keyfi bazı tercihlere yöneldi ve bunu da örgütün yönetici organı olma konum ve yetkisi dayandırdı.

O keyfiliğe karşı bizzat Merkez Komitesi içinde o günlerde verilen mücadelede, bu garip tutumu gösterenlere döne döne hatırlatıldı ki, seçilmiş bir Merkez Komitesi, kendisini de seçen en üst örgüt platformunun çizgisine ve kararlarına bağlı kalmak, burada belirlenmiş çerçevede hareket etmek zorundadır. Böyle davranmadığı taktirde, tüm meşruiyetini yitirir ve yine bizzat o üst platform tarafından kendisine tanınan yetkileri artık kullanamaz duruma düşer.

Demek ki, partinin en yetkili organı olarak bir MK'nın partiyi yönetebilme meşruiyeti, parti programı ve tüzüğünün yanısıra, sözkonusu MK'yı da seçen parti kongresinin iradesine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu çerçevede tanımlanmış, aynı anlama gelmek üzere bununla sınırlanmıştır. Kongre programı tartışmıştır, tüzüğü tartışmıştır, saptamıştır ya da varolanı bir kez daha onaylamıştır. Kongre bir parti çizgisi saptamıştır. Sonra da bu temel üzerinden partiyi kim yönetecek sorunu, yani Merkez Komitesi seçimi gündeme gelmiş, yeni Merkez Komitesi bu temelde seçilmiştir. Aday olanlar ya da aday olarak gösterilenler bu çerçevede partiyi yönetmeye talip olmuşlardır, bu yetki onlara bu çerçevede verilmiştir. Dolayısıyla kendisini seçen ve belirlediği çizgi çerçevesinde yetkilendiren bir kongrenin iradesini çiğnediği zaman, bunu yapan Merkez Komitesi böylece gerçekte kendisini gayrı meşru duruma düşürür ve yetkilerini kullanma hakkını kaybeder. Bunu bir Merkez Komitesi yapmaz da ola ki onun bazı üyeleri kongre çizgisi ile çelişkiye düşerler ve bu çizgi çerçevesinde görevlerini yapamayacaklarını söylerler. Bu durumda bu üyelere düşen biricik davranış çizgisi Merkez Komitesi'nden istifa etmek olur. Ya da tüzükte belirlenmiş koşulları gerçekleştirebilmek kaydıyla partinin olağanüstü kongreye gitmesini istemek olabilir. Bunun dışındaki her davranış gayrı meşrudur, parti tüzüğünü en temel hükümleri üzerinden çiğnemek anlamına gelir ve böyleleri tabii ki, yine tüzüğün gerektirdiği disiplin cezalarına hedef olurlar.

Merkez Komitesi'ne ilişkin çok basit, çok açık gibi görünen bir hükmün, hiç de göründüğü kadar açık ve basit olmadığını en azından bizim kendi örgütsel deneyimlerimiz bütün açıklığı ile gösteriyor. Bizim örgüt yaşamımızda tam da buradan kıyametler kopmuştur. Birileri, ama biz Merkez Komitesi çoğunluğuyuz, örgüt konferansının seçtiği en yetkili organın çoğunluk üyeleri olarak biz böyle düşünüyoruz ve bu nedenle düşündüklerimizi uygulayabiliriz diyebilmişlerdir. Üstelik gündeme getirdikleri sorun konferansta çok ayrıntılı tartışıldığı ve konferans iradesi olarak net bir sonuca bağlandığı halde. Böylelerine o zaman sözlü ve yazılı tartışmalarında hatırlatılanlar tüzüğümüzün kavranmasında bugün de büyük önem taşımaktadır.

MK sorunu üzerinden bir kez daha parti tüzüğünün özel önemi

Dolayısıyla MK'nın iki kongre arası dönemde partide en yetkili organ olması, hiç de onun bu yetkileri kullanınada bir keyfiyet alanına sahip olduğu anlamına gelmiyor. Tersine parti tüzüğü onun davranış alanını titizlikle tanımlamış bulunmaktadır. MK, parti tüzüğünün hükümleri gereğince, parti programının yanısıra partinin en üst organı olan kongrenin saptadığı çerçevede davranmak zorundadır. Bu çerçevede olmak kaydıyla, alabildiğine geniş bir yetki ve inisiyatife sahiptir. Tabii ki programı, tüzüğü ve parti çizgisini yaratıcı bir biçimde döneme, koşullara, gelişmelere uyarlayarak uygulamak zorundadır. Bu partiye ve dolayısıyla mücadeleye başarılı bir önderliğin gereği ve zorunlu koşuludur.

Ama partinin kongrece saptanmış çizgisini kabaca çiğneyerek, programı bir yana bırakarak, ya da tüzüğü boşa çıkararak bir MK partiye yönetemez, bu hak ve

yetkiye sahip olamaz, tersine, bu durumda gayrimeşru konuma düşer. Parti tüzüğünü kabaca çiğnemiş olur ve dolayısıyla partiyi yönetme hakkını tümden yitirir.

İnanmadığı çizgiyi nasıl uygulayacak diyeceksiniz. Kongrede inanmış ki seçilmiş, kongrece saptanmış çizgiye inanmayan bir parti üyesinin parti yönetimine talip olması, herşey bir yana, parti üyesi onuruna ve parti ahlakına aykırıdır. Bunu ancak ikiyüzlü düzenbazlar yapabilir ki, bir partide böylelerine yer olmamalıdır, zaten olamaz. Sonradan, gelişmelerin de etkisiyle mi bu inancı değişmiş, bu durumda yapacağı tek şey yetkiyi partiye iade etmektir. Sözkonusu olan tek tek bireylerse görevlerinden derhal istifa ederler, sorun kalmaz. Yok MK çoğunluğu ya da hatta tamamı ise, bu durumda olağanüsti bir parti kongresi toplar, inandığı düşünceyi parti çizgisi haline getirmek için mücadelede eder. Ki parti tüzüğü ona bu yetkiyi veriyor; *"Olağanüstü kongreler MK kararıyla veya..."* diyor. Parti kongresinin önerilen çizgiyi reddettiği bir durumda ise görevi kongre üzerinden partiye devredecektir ve kongre partiyi yönetmek üzere yeni bir MK seçecektir. Diğer türlü her davranış partiyi aldatmak ve partiye karşı suç işlemek olur.

Bu yeterince açık ve basit gibi görünen sorunlar, en kritik bir dönemde bize iki önemli yıl kaybettirdi. Bu nedenle, parti tüzüğünü özürusemek ve onu parti işleyişi ve yaşamının temel kılavuzu olarak almak sanıldığından da önemlidir. Burada, parti tüzüğümüzde, ilkelere dayalı bir dizi temel anlayış sorunu var, her konuda ideolojik-politik bakışaçısına dayalı bir dizi tanım ve hüküm var. Parti bu ilkesel anlayışları, bu bakışaçısı sorunlarını özümseyip sindirdiği ölçüde, parti tüzüğü parti yaşamında gerçekten yol gösterici temel bir unsur haline gelir.

MK genel toplantısı

MK maddesinin öteki hükümlerine geçiyorum. 7. maddenin b şıkkı:

"b) Kendi iç örgütlenmesini ve çalışma düzenini saptamak, MK'nın kendi yetkisi dahilindedir. MK genel toplantısı en az 6 ayda bir yapılır. MK yedek üyeleri bu toplantılara oy hakkı olmaksızın katılırlar. MK, her tam üyeli toplantının ardından kendi faaliyeti, partinin genel durumu, yeni hedef ve yönelimleri hakkında partiye yazılı bir değerlendirme sunar."

Burada en önemli nokta, MK genel toplantısının zaman periyoduna ilişkin belirleme ile bu toplantının sonuçları hakkında partiye yazılı değerlendirme sunma zorunluluğudur. Yeterince açık olan, özel bir açıklama gerektirmeyen bu konu üzerinde fazlaca durmayacağım.

Bunun nedeni, bunu teknik bir hüküm olması değil. Tam tersine, burada MK'nın önüne partiye karşı yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük konuyor ve bunu gereklerinin yerine getirilmesi parti yaşamı için temel önemdedir. Fakat kongreyi izleyen dönemde partimizin karşı karşıya kaldığı ağır saldırı, bunun yarattığı tahribat ve bu tahribatın MK'nın konumuna ve çalışma tarzına etkileri, sözkonusu yükümlülüğün hiç değilse biçimsel açıdan tanımlanan biçimde yerine getirilmesini zora sokmuştur. Parti önderliği, tüzükte tanımlanan yükümlüğü kuşkusuz farklı biçimlerde, fakat yine de bir ölçüde yerine getirmeye çalışmıştır.

MK'ya üye alma ve MK'dan üye çıkarma

"c) MK üye kaybı durumunda doğan boşluğu yeni üyelerle giderebilir. MK'ya yeni üyelerin alınması için üçte iki oy çoğunluğu gereklidir."

İllegal bir parti ikide bir kongre toplayamaz. Oysa MK'nın önderlik fonksiyonu belli bir sayısal yapıyla gerçekleştirilebilir ancak. Böyle olunca, zorunlu kayıplar durumunda, (bunlar çok çeşitli kayıplar olur; polis darbesi olur, şehitler olur, başka türlü gelişmeler olabilir), üye kayıplarından doğan boşlukları yeni üyelerle giderebilmek bir zorunluluk olarak ortaya çıkar. Ama bu yetkinin kötüye kullanılmaması için de, parti tüzüğü üçte iki çoğunluk şartı getirmektedir. MK'da istikrarlı bir çoğunluk bunu isteyebilmelidir.

Tüzüğümüzde üçte iki çoğunluk koşulu var bu nedenle.

Bir MK üyesinin görevden alınmasına ilişkin olarak, gene üçte iki çoğunluk gerekiyor. Bu bizi aynı maddeni d şıkkına getiriyor:

"d) Bir MK üyesinin görevden alınması ancak yedek üyelerin de hazır bulunduğu tam üyeli bir MK toplantısında ve tüm katılımcıların üçte iki oy çoğunluğuyla olanaklıdır."

MK kural olarak kongreler tarafından seçildiği için, bir MK üyesinin görevden alınması basit bir sorun olamaz, ortada kongre iradesi var. Kuşkusuz tek tek MK üyeleri görevden alınabilir, şu veya bu nedenle durumları bunu gerektirebilir. Partinin olağan işleyişi içinde bile böyle bir ihtiyaç ortaya çıkabilir. Bir üye gerçekten çok gerileyebilir, parti kongresini izleyen süreç içinde çok ciddi zaafları açığa çıkabilir. Bu üyelerin görevlerini bir sonraki kongreye kadar sürdürmeleri parti ve MK için gerçekten bir yük haline gelebilir. Bu durumda görevlerinden gönüllü feragatleri ya da bizzat MK kararıyla görevlerinin sona erdirilmesi sözkonusu olabilir.

Ama MK içerisindeki basit bir çoğunluğun bu yetkiyi kötüye kullanmaması için parti tüzüğümüz bu konuda daha sıkı sınırlamalara getiriyor. Buna göre bir MK üyesinin görevden alınması, ancak yedek üyelerin de hazır bulunduğu tam üyeli bir MK toplantısında, *"tüm katılımcıların üçte iki oy çoğunluğu"* ile mümkündür. Normalde yedek üyelerin oy hakkı yoktur. MK toplantılarına katılabilirler, ama oy hakkına sahip değildirler. Ama buraya dikkat edin, "tüm katılımcıların" deniliyor, yani yedek üyeler de dahil, tüm katılımcıların üçte iki oy çoğunluğuyla bu olanaklıdır deniliyor.

Örneğin, 7 asil ve 3 yedek üyeden oluşan bir MK düşünüz. Böyle bir MK'da normal olarak 7 asil üyenin salt çoğunluğu olan 4 oyla kararlar alınır. Oysa bir MK üyesinin görevden alınabilmesi için, yedeklerin de dahil olduğu toplamın üçte iki çoğunluğu, bu durumda 10 üyeli toplantının en az 7 üyesinin oyu gerekli. Bu düzeyde bir çoğunluğun ise muhtemel bir keyfiliğin önünü önemli ölçüde keseceği açıktır. Bu, MK'da üye çıkarma yetkisinin kötüye kullanılmasına karşı alınmış oldukça ileri bir önlemdir.

Burada daha önemli bir nokta var. Mesele sadece basit teknik oy hesabı meselesi de değildir. 10 kişinin katıldığı bir platformda bir mesele çok daha sağlıklı tartışılır. Bir devrimci partinin Merkez Komitesi platformu bir entrika zemini değilse eğer, bu sorunu gündeme getirenler gerçekten ciddi kaygılarla getiriyorlardır. Ama o ciddi kaygıların sağlıklı bir şekilde irdelenebilmesi için 10 kişinin bir arada olmasıyla, 7 kişinin bir arada olması aynı şey değil. Tam üye artı yedek üyeler, yani 10 kişinin önünde mesele en sağlıklı bir biçimde tartışılır ve sonuçta oradan olanaklı en sağlıklı karar çıkar.

Bu, bir partide hata yapma payını en aza indirmek için alınmış bir önlemdir. Genç bir parti bir dönem için burada bir ihtiyat gösteriyor. Yarın ola ki bu türden bir özel kayıt partinin kendini zora sokması kabul edilir ve kaldırılır. Parti olgunlaşır, güven verir, iyi değerler ve gelenekler oluşturur, böylece yetkilerin gerçekten amaca uygun bir şekilde kullanılacağına kanaat getirilir; o zaman parti böyle tam üyeli artı yedek üyeli gibi özel hükümlere gerek görmeyebilir. Gene de koruyabilir, ama duruma göre gerek de görmeyebilir.

Burada, bir; olumsuz tarihsel deneyimlere, oradan gelen zaaflı kültüre karşı bir hassasiyet; iki, partinin gençliği dolayısıyla hata yapma payının yüksekliği, parti tüzüğünde ihtiyatlı bir tutuma yolaçmış bulunuyor. Böyle de kavramak gerekiyor bu düzenlemeyi.

MK'nın kongrede temsil edilme sorunu

"e) MK kongrede oy sahibi üç delege tarafından temsil edilir. Yedek MK üyeleri seçimlere kendi yerel çalışma alanlarında katılırlar. MK, parti kongresine oy hakkı olmayan misafir delegeler çağırabilir."

Bu teknik bir hüküm gibi görünüyor, ama göründüğünden de önemlidir. Birçok

partide MK üyeleri kongrenin doğal delegesi kabul edilir. Bu durumda biraz önce verdiğim örneği hatırlayın. Buradaki 7 üye otomatikman kongre delegesi sayılacaktır ve bu peşinen kongrede ezici bir eski MK ağırlığı demektir. İllegal partilerin fazla geniş kongreler toplayamayacağı gerçeği de gözetilirse bunun böyle olması kaçınılmazdır. Bu ise, kongre iradesinin peşinen eski MK tarafından belirlenmesi sonucu verecektir.

Yaygın durum ve uygulamanın bu olduğunu biliyoruz, ama biz kendi payımıza bundan özenle kaçınmak durumundayız. Aksi durumda, parti iradesinin periyodik kongreler üzerinden açığa çıkarılması büyük ölçüde zaafa uğrar. Eski kongre tarafından seçilmiş MK'nın yeni parti kongresince değerlendirilmesi, denetlenmesi ve değiştirilmesi zora girer. MK'da kastlaşma eğilimini besleyen bir durum oluşur vb. Kuşkusuz devrimci bir partide bunların böyle olması için normal koşullarda bir neden yok. Ama parti normal koşullara güvenemez. Kendisinde zaaf oluşturabilecek durumlara karşı hassasiyet göstermek ve kuralları saptayıp düzenlerken de zaafa yolaçabilecek muhtemel durumlara mümkün mertebe olanak tanımamak zorundadır.

Parti tüzüğümüzün bu hükmü, tüm MK üyelerinin kongrede fiilen yer almasına hiçbir sınırlama getirmiyor, yalnızca oy hakkına bir sınırlama getiriyor. MK üyelerinin kongrede fiilen bulunma olanaklarını ortadan kaldırmak, kongrenin düzeyini ve verimini zayıflatmaktan başka bir anlama gelmez. Bir kısım MK üyesinin kongre çalışması dışında tutulması olsa olsa güvenlik kaygılarıyla gerekli görülebilir.

"Ulusal düzeyde çeşitli türden parti konferansları"

7. maddenin son şıkkındayız:

"f) İki kongre arası dönemde yerel ya da ulusal düzeyde çeşitli türden parti konferansları toplamak, MK'nın yetkisi dahilindedir. MK konferanslara delege toplama şeklini kendi saptar. Ulusal düzeydeki konferansların kararları, ancak MK tarafından onaylandığı takdirde yürürlüğe girer ve tüm partiyi bağlar."

Bu mesele kongrede tartışılmış bulunuyor, bu tartışmalar tüzük tutanaklarında var. Bu nedenle burada üzerinde durmayacağım, bu gereksiz bir yineleme anlamına gelir. (Konuya ilişkin olarak bkz., ***Parti Tüzüğü Üzerine***, Eksen Yayıncılık, s.111-115)

Parti tüzüğümüzün taslağı kongreye sunulduğunda, bazı delegeler bu hükmü anlayamamış, biraz yadırgamışlardı. Parti konferansı toplanacak, kararlar alınacak, ama bu kararlar MK onaylamadan geçerli olmayacak, ancak MK'nın onayı durumunda partiyi bağlayacak- bunun böyle olması, ilgili maddede böyle formüle edilmesi bazıları için şaşırtıcı olmuştu.

Bu durum, örgüt yaşamımızda alışılmış bulunan konferans uygulamaları üzerinden bu hükme yaklaşınanın sonucuydu. Kongre tartışmalarında da ortaya konulduğu gibi, tüzüğümüzde sözü edilen konferanslar bizim alışılmış örgüt konferanslarımızdan tümüyle farklı bir konuma ve işleve sahip. Bizim parti öncesi dönemdeki örgüt konferanslarımız, partinin en üst yönetici organıydı, yani bugünkü parti kongresi yerine geçiyordu. Örgüt yaşamı için benzer bir konum, yetki ve işleve sahipti. Oysa burada sözü edilen konferanslar, Merkez Komitesi'nin özel ihtiyaçlara bağlı olarak gündeme getirebileceği, sınırlı amaca ve işleve sahip merkezi toplantılardan başka bir şey değil.

(Devam edecek...)

TKİP artık internette:
http://members.tripod.de/tkip

Zindan direnişi ve PKK ile ilişkiler

(3 Şubat '01 tarihli bir konferansın özel bir bölümüdür...)

Bir yoldaşın arada özel olarak sorduğu bir soru var. PKK'nın hala denetim altında tuttuğu kitlenin en azından devrimci kesimlerinde, zindan direniş sürecinin etkisiyle güçlenen bir sorgulama eğilimi var, diyor yoldaş ve soruyor: Neden biz bu sorgulamayı derinleştiren taktikler izlemiyoruz da, tutup PKK'nın bu konudaki samimiyetsiz manevrasına el uzatıyoruz, böylece onun kendi kitlesi nezdinde yaşamakta olduğu yıpranmayı onarmasına imkan tanıyoruz? Soru en özet şekliyle ve özü itibarıyla böyle. Konunun öneminden dolayı, yoldaştan bu soruyu toplantıda gündeme getirmesinin daha iyi olacağını ben söyledim.

Gerçekte bu sorunun yanıtı halihazırda basınımızda fazlasıyla verilmiş durumda. Yine de, konunun anlaşılmasında, dahası içe sindirilmesinde belli güçlükler bulunduğu için, bu sorunun hala da tartışmaya açık kalmasına çok da şaşırmadım. Toplantıda gündeme getirilerek tartışılmasını yararlı bulmam da bundan. Ortada biraz güç ve karmaşık bir durum var. Çözümlenmesi ve anlaşılması gerçekte çok da güç değil belki ama, izlenmesi gereken taktik, bu taktiği izlerken gösterilmesi gereken dikkat ve ustalık bakımından güçlük ifade eden bir durum gerçekten var. Olayın kendi mahiyetinden gelen bir güçlük bu.

Yoldaşın kullandığı ifade gerçekten güzel; içinden geçtiğimiz dönemde ve demin üzerine ayrıntılı olarak tartıştığımız çatışmanın sözkonusu olduğu bir durumda, biz en ufak bir desteği bile değerlendirmek durumundayız, bunu reddetme lüksümüz elbette ki yok, diyordu yoldaş. Sorunun en kritik yanı muhakkak ki bu.

Zindan direnişinin devrimci ekseninde bir yakınlaşma

Öncelikle, PKK ile şu günlerdeki taktik yakınlaşmanın hangi vesileyle, hangi sorunlar ekseninde ve neye karşı gündeme geldiğine dikkat etmek durumundayız. Toplumda genel planda bir takım olaylar cereyan ediyorken ortaya çıkmış ve PKK'nin temel yönelimleri görmezlikten gelinerek yaşanmakta olan herhangi bir yakınlaşma durumu değil bu. Komünistler ve devrimciler olarak bizim doğrudan taraf olduğumuz, dahası kendi cephemizden öznesi olduğumuz bir çatışma ekseninde yaşanan belli gelişmeler var orta yerde. Ve bu koşullu pratik yakınlaşma da, bu gelişmelerin bir parçası olarak ve bizim belirleyici olduğumuz biz zeminde gündeme geliyor. Bu gözden kaçırılırsa eğer sorunun anlaşılması olanağı zaten kalmaz.

Biz şimdilerde özellikle yurtdışında artık yer yer ortak bir şeyler yapmaya varan sürece hiç de kendiliğinden sürüklenmiş değiliz. Tersine, direnişe paralel olarak yaşanan gelişmelere ilişkin değerlendirmelerimiz bu türden bir muhtemel olanağa zaten açıklıkla işaret ediyor.

Katliamdan önceki değerlendirmelerimize dönün bakın; biz bir taraftan PKK'ya, onun zindanlardaki tutumuna ağır eleştiriler yöneltiyoruz. İmralı çizgisini, ki halen PKK'nın resmi çizgisidir, her zamanki gibi en ağır bir biçimde niteliyor ve mahkum ediyoruz. Dahası, Kürt ilerici kitlelerinin zindan direnişi karşısındaki duyarlılığını bu teslimiyet ve tasfiye çizgisiyle karşı karşıya getirerek, ondan uzaklaşma eğiliminin bir göstergesi olarak sunuyoruz. Bu açıdan bir zayıflık göstermek bir yana, bunu böyle ele almaya özel bir dikkat gösteriyoruz. Sorunun temel bir yönü bu.

Katliamın hemen öncesinde ve direnişin en kritik bir döneminde, hücre karşıtı mücadelenin kitleselleşmesinin de etkisiyle, PKK'lı tutsakların lütfedip gündeme getirdikleri ama daha dördüncü gününde devlete utanç verici bir biçimde yaranmak

için terkettikleri eyleme ilişkin değerlendirmelerimizde, bunun bir "arkadan hançerleme" olduğunu çok net bir biçimde ortaya koyduk. Ulucanlar'da da aynen böyle yapmışlardı, "binbaşım biz yokuz" zihiniyeti burada kendini bir daha gösterdi, bunlar hep İmralı çizgisinin PKK'lı tutsakları nasıl bir batağa çektiğinin göstergeleri ve kaçınılmaz sonuçlarıdır, deniliyor bu değerlendirmelerimizde.

Sorunun bir yanı bu demiştim. Ama öte yandan biz tam da aynı değerlendirmeler içinde, sorunun temel önemde bir başka yanına da dikkat çektik. Direnişin, onun toplumda yarattığı etkinin, Kürt yurtsever kitlesi içinde de Türkiye devrimci hareketine bir ilgi, sempati ve yakınlaşma yarattığını vurgulayarak, bunu da görmek ve değerlendirmek gerektiğini ifade ettik.

Sorunun bu ikili yanı daha katliam öncesinde ve PKK ile ilişkiler pratik olarak gündemde yokken vurgulanıyordu konuya ilişkin değerlendirmelerimizde. Bunlar kamuoyu önünde yapılmış değerlendirmeler.

Katliamı izleyen değerlendirmelerde ise, ki bunlar şu sıralar kapsamlı metinler olarak yayınlanıyor basınımızda, genel planda İmralı çizgisinin iflas ettiğini, bu çizgiyi uygulamak bir yana giderek savunmak imkanının da ortadan kalktığını vurguluyoruz. Her ne kadar resmi olarak bu çizgi hala muhafaza ediliyorsa da, son bir-birbuçuk sene içerisinde yaşanan, özellikle de son aylarda hızlanan bir takım olaylar ve netleşen tutumların (örneğin, Genelkurmayın Kürt sorununda devlet adına ortaya koyduğu çok net tutumlar ve bunun bir parçası olarak PKK'yı bitirme operasyonları) İmralı çizgisini tümden çöküşe götürdüğünü ve gelinen yerde PKK'yı bazı yeni söylemlere ve arayışlara yönelttiğini, açık değerlendirmeler olarak ortaya koyuyor bu metinlerimiz. Ve PKK'nın Zindan Direnişinin etkisiyle gösterdiği taktik olumlu tavrın, resmi çizginin çöküşünü ortaya koymaktan, bu çöküşü sorgulamaktan değil, fakat çok yönlü bir açmazdan kaynaklandığını önemle vurguluyor; bu konuda en ufak bir yanılgı, bir hayal yaratmamaya çok özel bir dikkat gösteriyor, bu değerlendirmelerimiz.

Bu değerlendirmeler içinde de altı çizildiği gibi, bu bir samimiyet sorunu, ne kadar samimiler ne kadar hesaplılar tartışması değil bizim için; olayların basıncı altında ortaya çıkmış nesnel bir durum, bir imkan. PKK burada tümden samimiyetsiz de olabilir, gösterdiği tutum imajını bir parça olsun onarmak ve Kürt kitlelerindeki sorgulamaları ve arayışları dizginlemek amacına dayalı bir manevra da olabilir. Ama sonuçta, gösterilen tutum, sizin ekseninde bulunduğunuz ve öznesi olduğunuz bir çatışmada sizden yana bir desteği ifade ediyorsa, siz bunu değerlendirmesini bilmek durumundasınız. Çatışmanın sertliği ve düşman cephesinin gücü size bu tür olanakları reddetme lüksü hiçbir biçimde tanımıyor. Çatışmanın ekseninde siz bulunduğunuza göre, eğer doğru bir biçimde değerlendirmesini bilirseniz, kendi devrimci direniş platformunuzda sağlam durursanız, bu koşullu ilişki ve işbirliği sonuçta herkesten çok size yarayacak, sizi güçlendirecektir.

Kaldı ki, mevcut siyasal gelişmeleri ve durumu, bunun içerisinde Kürt sorununu değerlendirdiğimizde, Kürt hareketinin büyük bir açmaz içine girdiğini, bu açınazda nefes alamaz hale geldiğini de görüyoruz. Sözkonusu değerlendirmelerimiz buna da işaret ederek; gelişmelerin ve açmazların, Kürt hareketini yeni arayışlara, öznel niyetlerinden ve hesaplarından bağımsız olarak toplumsal muhalefet ve devrimci hareketle ilişkiler kurmaya yönelttiğini de tespit ediyor. Başkalarının açmazları onları bize yakınlaşmaya itmekte ise eğer, gerekli taktik esnekliği göstererek biz bundan niye yararlanmayalım ki?

Yakınlaşmanın bir mantığı var

Bu gelişme olağan bir ortamda ve Kürt hareketinin kendi iradi tercihi üzerinden ortaya çıkmış değil. Yaşanan ilişkilerin hangi özel koşullarda ortaya çıktığını gözden kaçırırsak elbetteki kavramakta güçlük çekeriz. Ortada ölümüne diye nitelediğimiz bir çatışma var; bu çatışmada biz düşmanla amansız bir biçimde karşı karşıya duruyoruz. Yenilirsek bunun bize çok şey kaybettireceğini, bizi belli bir cephede

yıllarca geriye atacağını biliyoruz. Böyle temel bir çatışmanın, yılların direnç birikimini ezecek ve bizi zindan cephesinde yıllarca geriye atacak, 20 yıllık direniş çizgisinde ciddi bir kırılma yaratacak bir çatışmanın olduğu bir yerde, bizim verilmiş bir desteği reddetme lüksümüz gerçekten var mıdır?

Bu desteği reddetmiyoruz, ama ötesindeki herşeyi de açık açık söyüyoruz. Politik yayın organımızı açın bakın, orada net bir biçimde, bu bir açmazdan geliyor deniliyor. Yani Kürt hareketi tabanını buraya yöneltmiyor, tabanın devrimci kesimleri kendiliğinden buraya yöneliyor, Kürt hareketi de tabanının eğiliminden gidiyor bir bakıma. Ama bu PKK için bir ihtiyaç da aynı zamanda. Sözkonusu olan tabanı tutma ihtiyacı da değil sadece. Kendisi Güney'de ezilmeye, askeri açıdan tümden bitirilmeye çalışılıyor. Dikkat edin, PKK yayınları bu iki olay arasında bağlantı kuruyor. Devlet bütün muhaliflerini ezmeye çalışıyor; burada, zindan cephesinde Türkiye devrimci hareketini, orada, Güney Kürdistan'da bizi ezmeye çalışıyor diyorlar.

Demek ki, bu yakınlaşmanın nesnel bir mantığı ve temeli var. Ama bu sayede kendi kitlesi üzerinde sarsılan otoritesini yeniden onarıyor mudur, yapacak hiçbir şey yok, bu da onun kazanımı olacaktır. Aman onarmasın diye verilen desteği reddetmek, kendinizi asıl düşman karşısında güçsüz, asıl çatışmada zayıf düşürmek demektir. Bu bir öncelikler sorunudur ve öncelikli olan zindan cephesindeki çatışmayı kazanmaktır.

Burada kendi payımıza neye dikkat edebiliriz? Öncelikle PKK'nın konumu ve temel yönelimleri konusunda hiçbir hayal yaratmamaya. Ben basınımızdaki değerlendirmelerde buna yeterli özenin gösterildiğine inanıyorum. Açın, bu söylemeye çalıştıklarımın ışığında değerlendirmelerimize yeniden bakın, orada net bir biçimde ve döne döne İmralı çizgisinin batağa götürdüğü, bu çizgi terkedilmedikçe Kürt hareketinin bugünkü utunç verici durumlardan kurtulamayacağı vurgulanıyor. Bugünkü gelişmeler İmralı çizgisine saldırının bir vesilesi haline getiriliyor.

Biz PKK'lı tutsakların yarattığı durumun utanç verici olduğunu, arkadan hançerleme olduğunu çok net bir biçimde söyledik bu değerlendirmelerimizde. Kürt hareketinden doğan imkanları değerlendirmek gerekir dediğimiz o aynı değerlendirmelerde yaptık bunu üstelik. İşin bir yanı bu.

Şimdi işin bir başka yanına değinmek istiyorum.

Kürt hareketinde birbirini çelen eğilimler

Bugün Kürt hareketinde birbirini çelen eğilimler var, bu da bir gerçek. Bir takım kanatların birbirine karşı mücadelesi ya da hareketi bir yerlere doğru çekiştirmesi anlamında söylemiyorum bunu. Bakıyorsunuz, Köln'de Türkiye devrimci hareketi ile devrimci temelde (kendi iddiaları üzerinden söylüyorum) devlete karşı ortak bir eylem yapıldığı bir sırada, Diyarbakır'da da devletle birlikte Hizbullah'a karşı Gaffar Okan gösterileri yapılıyor. Mehmet Ağar gibi bir özel savaş patronu bile, Diyarbakır halkının gösterdiği tutum çok iyi değerlendirilmelidir, buna sahip çıkılmalıdır, bu çok çok önemlidir diyebiliyor. Aynı anda gerçekleşen iki olay ve iki ayrı tutum. Ama, orada devleti burada ise bizi idare ediyorlar demek, olayı çok basite indirgemek olur. Bu gelişmelerin mantığından gelen bir çelişik tavır ve işin özünde bu çelişik tavırlar farklı eğilimlerin bir dışa vurumundan başka bir şey.

Gaffar Okan cinayetinin mantığına baktığınız zaman, devletin çok profesyonel bir provokasyonu olabileceği kuvvetli bir ihtimaldir. Ölümünün ardından, adamın Diyarbakır halkıyla belli bir diyalog kurduğu gerçeği açığa çıkıyor. Bu bir olgu, Diyarbakırlılar bunu kendileri söylüyorlar. Ama adam Nuriye Akman'la konuşurken; bu devletin politikası, ben bunun gereğini yapıyorum diyor. Devlet bir taraftan ezmeye, kalanı tümden bitirmeye çalışıyor. Öte taraftan, çatışma ortamının taraflardan birinin çekilmesi nedeniyle zaten ortadan kalktığı bir sırada, bir takım jestlerle halkın desteğini almaya çalışıyor.

Gaffar Okan yalnızca devletin döneme

uygun politikasını uygulamış. Gaffar Okan aynı kente Ünal Erkan'ın gittiği dönemde gitseydi kendi tarzında bir Ünal Erkan olurdu. Siyasi polisten yetişme bir işkencecidir kendisi. Her siyasi polis kadrosu profesyonel işkencecidir, Gaffar Okan da buradan yetişme. Çatışma döneminde gitseydi Ünal Erkan olurdu. Ama PKK'nın güçlerini çektiği, teslimiyete geçtiği, kitlelerin pasifleştiği bir dönemde, adam bugünkü Gaffar Okan olmuş. Ünal Erkan o dönem değil de bu dönem Diyarbakır'da olsaydı, aynı sempatiyi kendi tarzında o yaratırdı.

Şuraya gelmek istiyorum. Gaffar Okan olayı, devletin bu türden bir takım adımlarla kitlede kendine belli bir yakınlık yarattığını açıklıkla gösterdi. Biz bunu bu vesileyle bu denli açık görebiliyoruz, ama devletin bunu zaten bildiğine ve değerlendirdiğine kuşku yok.

Gaffar Okan provokasyonu

Bakıyorsunuz, bir provokasyon yapılıyor, adam öldürülüyor. Daha öldürüldüğü saatte, tüm medya kuruluşları üzerinden Hizbullah yaptı diye açıklama yapılıyor. Bu bilgi ilk bakışta çok şaşırtıcı görünüyor. Ama gerisinde ne var? Bu Hizbullah tarafından yapılmış denildiği bir noktada, böylece bütün Hizbullah karşıtı tepkiyi de açığa çıkarıyor, anında. Diyarbakır halkı Hizbullah'tan yıllarca çekmiş bir halk. Profesyonel bir cinayet anında Hizbullah'a malediliyor ve Diyarbakır halkının Hizbullah'a karşı yıllardır birikmiş tepkisi bir anda devlet lehine açığa çıkarılıyor. Raslantı mı peki? Bir rastlantı ancak bu kadar mükemmel biçimde devlete yarar! Demek ki burada ciddi bir soru kendiliğinden ortaya çıkıyor. Bu nasıl bir rastlantıdır ki, olayın daha ilk dakikalarında bunun bir Hizbullah eylemi olduğu tüm medya kuruluşları üzerinden topluma ve elbette ki Diyarbakırlılara pompalanıyor. Sonra bakıyorsunuz ki, bu cinayet koca bir kitle hareketine vesile oluyor. Ve devletin buna çok da şaşmadığı anlaşılıyor. Şaşmadığı gibi ortaya çıkan durumu, medyayı de kullanarak, tam bir psikolojik savaş saldırısına çeviriyor. Kürt halkının terörden bıkmasının ve devletle yeniden kaynaşmasının bir göstergesi olarak sunuyor gelişmeleri.

Kontr-gerilla için ABD'li uzmanlarca yazılmış temel el kitaplarına bakıyoruz; toplumda ya da belli bir yörede halk tarafından tutulan, sevilen kişiler hedef alınarak halk kitlelerinin galeyana getirilmesi ve bunun arzulanan amaç doğrultusunda kullanılmasından sözediliyor. Bakıyorsunuz Gaffar Okan cinayetinin ne işe yaradığına, ancak bu kadar olur demekten kendinizi alamıyorsunuz.

Bir tarafta beyaz enerji operasyonundan birbirine düşmüşler, pislik diz boyu, gündemi kaplayan cinayet bunun üstünü örtüyor. Öte tarafta zindan direnişi var, tümden unutturulmaya çalışılıyor, onun üzerini örtüyor. Yurtsever kitlede bir süredir Türkiye devrimci hareketine bir yakınlaşma var, bu bir anda devlet destekçisi bir eylemin ağırlığı altında geri plana düşüyor. Tam da PKK bu eğilime de yanıt vererek Türkiye devrimci hareketiyle ilişkilerini biraz onaracağı bir sırada, bir olay oluyor, devletle Kürt yurtsever kitlesinin duygu köprüsüne dönüşüyor. Ve bakıyorsunuz, aynı gece bütün televizyonlar ve ertesi gün bütün gazeteler aynı temel temaları işliyor. Hepsi "Ölümüyle terörü yendi", "Diyarbakır dersleri", "Devlet halk bütünleşmesi" vb.temaları işliyor. "Diyarbakır halkı devletin yanında, Gaffar Okan bunu başardı!" propagandası dolu dizgin. Olay binlerce kişinin cenazeye katılması meselesi olmaktan çıkıyor, Kürt yurtsever kitlelerinin devletle ilişkilerini bir duygusallık ortamı içerisinde onarmanın bir imkanına dönüştürülüyor düzen cephesi tarafından. Bir olay gerçekten ancak bu kadar işe yarardı devlet payına.

HADEP de anında bu havanın suyundan gidiyor. Ardından Osman Öcalan açıklama yapıyor, biz bilerek yaptık, devlete de bunu değerlendirmek ve karşılık vermek düşer, diyor. Oysa bilerek yaptığı bir şey yok ortada. Devlet gerçekten durumu iyi değerlendirmiş bu provokasyonla, büyük bir tepkiyi açığa çıkarmış, Diyarbakır halkının durup düşünmeye vakti bile olmamış. Halka yumuşak davranan bir emniyet müdürü öldürülmüş, Hizbullah yaptı denilerek bu

galeyan anında açığa çıkarılmıştır. Kendi dışında ortaya çıkmış bir durum üzerinde inisiyatif kurmaya, onu kendi politik hanesine kaydetmeye yönelik bir açıklamadır Osman Öcalan'ınki. Ortada bilinçle hayata geçirilen bir tutum yok gerçekte, buna zaman ve imkan da yok zaten. Hizbullah isminin kendisi, böyle bir kendiliğinden refleksin zemini olmuş.

Bu olay Kürt kitlesinde zindan direnişiyle birlikte ivmelen olumlu eğilimi çelen bir işlev gördü. Devlet kendi cephesinden bunu gerçekten iyi kullandı. Bunu terör teması üzerinden PKK'ya saldırının bir imkanına bile dönüştürdü.

Önem taşıyan güncel bir olay olduğu ve konumuzu kesen yönleri bulunduğu için söz etmiş oldum. Konumuzla bağlantısı, aynı anda Kürt hareketi bünyesinde birbirine taban tabana zıt iki eğilimin göstergelerinden biri olması. Kürt sorunu o kadar karmaşık ve Kürt siyasal potansiyeli o kadar heterojen ki, aynı dönem içerisinde, farklı yerlerde farklı tepkiler, çok farklı biçimlerde kendini ortaya koyabiliyor. Karmaşık bir sorunlar alanı burası.

Devrimci direniş ekseninde gelişen ilişkiler

Bizim politikamız sonuçta Kürt hareketinin ayrıştırılmasına hizmet eder. Çatışma bizim çatışmamız, PKK bu çatışmada bize destek yönünde bir eğilim sergilemiş, hepsi bu. Aynı eğilim direnişin etkisinin büyüdüğü bir dönemde, İP hariç tüm öteki reformist partilerden de geldi. Hepsi çatışmanın ekseninde bizim durduğumuz bir olayda, tüm tutarsızlıklarına rağmen bir biçimde bize destek sunmuş oldular. Buna yer yer CHP'nin yerel örgütleri bile katıldılar. Böyle bir desteği biz niye reddedelim ki? Reddetmek bir yana, neden bilinçli bir tutumla biz bu desteği en iyi biçimde değerlendirmeyelim ki?

'96'daki güç ve eylem birliği tartışmaları sırasında reformist partilerle ilişkiler konusunda şunu ortaya koyduk: Biz devrimciler olarak kendi iç birliğimizi oluşturalım, kendi eksenimizi kuralım ki, reformistleri bu eksen etrafında başarıyla yedekleyebilelim; siz eğer bu ayrımı ortadan kaldırıp solun her türlü birliği derseniz, burada hiçbir ölçü kalmaz, birlik adı altında geri bir eksende herkes biraraya gelir ve böylece devrimci akımlar reformist sol gövde içerisinde kaybolup giderler. İlişki devrimci güçlerin reformistleri ileriden yedeklemesi olmaktan çıkar, tersine, geriden onların kuyruğuna takılmak halini alır. Oysa devrimci hareket kendi düzeyinde sağlam bir asgari devrimci birlik yaratırsa, bu reformist akımları da yedeklemenin bir imkanı haline gelir. Onları bizim eksenimizdeki mücadelelere çekersek, kuşkusuz biz onlarla birlikte iş de yaparız, bu çok da iyi olur. Bütün bunlar '96'daki birlik tartışmaları esnasında tümüyle bu açıklıkta basınımızda işlenmiştir.

Bu bakışaçısını biz bu zindan direnişi döneminde aynen gözettik. Bizim katliam öncesi değerlendirmelerimizde söylediğimiz şudur; devrimci direniş ekseninde solun genel bir toparlanmasına ve yakınlaşmasına hizmet! Dikkat edin sol diyoruz, devrimci akımlar demiyoruz. Gerçekten bir sol toparlanmaydı yaşanan. Bunun yer yer bir ucunda CHP'liler bile vardı. Edirne'deki hücre karşıtı platformun bir tarafı CHP Edirne İl Örgütüydü. Biz buna niye itiraz edelim ki? Biz kendi sorunumuz, kendi mücadelemiz, kendi çatışmamız temelinde bir eksen yaratmışız. Bu eksene destek platformlarıdır tüm bu oluşumlar. Yeter ki biz bunu başaralım. Başkasının ekseninde başkasına yedek olmak başka bir şeydir, bu reformizmi güçlendirir. Ama kendi devrimci direniş eksenini, talebini, çizgisini gündeme getirip, fiiliyata geçirip, başka güçleri de kendi ardından sürüklemek, bu başka bir şeydir, bunlar iki farklı durum ve tutumun ifadesidir. ÖDP'de iç dalgalanma yaratan, onu iç ayrışma ve bölünmenin eşiğine getiren tam da budur zaten.

Sorunun en başına dönersem, ortada bir güçlük, bir karmaşıklık elbette var. Şunu da kabul etmek lazım, her ortak çabadan ya da işbirliğinden her zaman bir taraf karlı çıkmaz, o birliğe bir biçimda katılan, omuz veren herkes ondan bir biçimde kendisi de yararlanır. Ben kısa bir süre için reformist solu kendi eksenimizdeki bir mücadeleye

çektik diyorum, ama bu aynı zamanda, diyelim ki EMEP'in imajının bir parça düzelmesine, sol güçler diye hepsinin bir biçimde sahiplenilmesine de yol açıyor. O da bundan kazanıyor. Bundan kaçtığı zaman da kaybediyor ama. ÖDP olayında olduğu gibi. Kaldı ki, orada bile biz kaçana bir türlü söylüyoruz, kaçış çağrısına rağmen işi sürdürene bir başka türlü söylüyoruz. ÖDP yönetimini mahkum ediyoruz, ama ÖDP İstanbul İl Örgütünün tutumuna kendi sınırları içinde sahip çıkıyoruz.

Tüm bunlar politika yapmanın güçlükleri, bir bakıma. Tabii bizi ölçüsüz adımlara, İmralı öncesi ilişkiler çekmeye çalışıyor PKK. Biz bunu net bir tutumla reddediyoruz. Görüşmelerde de bu tutum açıkça ortaya konuluyor. Örneğin, eylem birliğini kurumsallaştıralım diyorlar. Hayır, bunu gerektirecek bir durum yok ortada, deniliyor kendilerine. Sizin bir çizginiz var, bir yöneliminiz var, bunda en ufak bir resmi değişikliğiniz yok. Biz bu çizginin temsilcisi akımlarla kurumsallaşmış işler yapmayız.

Ama güç ve eylem birliği yapıyorsunuz; kadrosal ve örgütsel açılardan çok güçlüdür, bunu o kitleyi bloke etmenin bir imkanı olarak kullanabilirler, denilecektir. Olabilir, yapabilirler, buna karşı yapılacak bir şey yok, bu da onların kazancı olur. Aman kullanmasınlar diye bundan kaçamazsınız, çünkü sizin için şu an öncelikli olan, çok çok güçlü ve aynı ölçüde kalleş bir düşmanla sürmekte olan çatışmadır. Bizim de deyim uygunsa biraz politika yapmayı öğrenebilmemiz lazım. Kendi çapımızda öğreniyoruz da. Olumlu bir tavır oldu mu elimizi uzatıp tutuyoruz, olumsuz bir tavır oldu mu itmesini biliyoruz. Bu böyle olur zaten. İterken bile amacınız gerçekte ileri çıkmasını kolaylaştırmaktır. Bu ise, geleneksel küçük-burjuva akımların yaptığı gibi öyle sırt sıvazlamakla ya da görmezlikten gelmekle olmaz, tersine, acı söylemesini ve sert vurmasını bilmek ve başarmak durumundasınız. Bu bir arkadan hançerlemedir dediğiniz zaman, amacınız, hedef aldıklarınızın bu utanç verici tutumu tekrarlamalarını ya da daha başka noktalara vardırmalarını engellemektir aynı zamanda. Orada ona ne kadar sert vurursanız, daha geriye düşmesini de o ölçüde engellemiş olursunuz. Bu işin diyalektiği budur.

Direnişin netleştirici ve ayrıştırıcı gücü

Zindanlarda binlerce kişilik kitlesi var, 28 insan katlediliyor, buna seyirci kalmış ve bir sürü emekçi bunu görüyor. Bu bir durum, bu bir resim. PKK bu direnişi onaylıyor, Başkanlık Konseyi yayınladığı bildirilerde ve Köln yürüşüne gönderdiği mesajda direnişi selamlıyor, sahipleniyor. Peki, bu kadar sahiplenilmesi gereken, bu kadar övülebilen bir direnişe senin oradaki binlerce tutsak insanın niye katılmıyor? Ya da direniş sürüyorken, aynı saldırı karşısında boyun eğenlerin konumu ne oluyor ve tutumu ne anlama geliyor? Bu bir durumdur, bu da bir veridir. Sizin kendi tutsaklarınızın tutumunu mazur gösterebilmeniz için bizim direnişimize saldırmanız, ölçüsüzce bir çıkıştı demeniz lazım. Bunu diyemeyip direnişin kendisine sahip çıktığınız zaman da, ilginç bir tablo ortaya çıkıyor ve beraberinde bir dizi rahatsız edici soru getiriyor. Emekçiler sormazlar mı, peki sizin insanlarınız niye boyun eğiyor buna diye. Tarihi bir hizmet yapıyorsa devrimciler bu direnişi ortaya koyarak, siz de hala devrimci olmak iddiasını taşıyorsanız, bu tarihi hizmette sizin niye yeriniz yok? Bunlar sorulmayacak sorular değil, ya da biz politik mücadelede başarılı olmak istiyorsak bu soruları sordurtmasını başarabilelim. Yani kolayından birlikte iş yaparsak bunlar kitlelerini bloke ederler diyeceğimize, bir taraftan iş yapalım, bir taraftan da o blokajı güçleştirecek tartışma zeminleri oluşturalım, politika yapalım.

Şunları da eklemek istiyorum. Gaffar Okkan cinayeti üzerine televizyon programlarına çıkarılan ve bu programlarda Gaffar Okkan güzellemesi yapan insanlara bir başka gözle de bakınca dikkate değer bir durum çıkıyor ortaya. Çoğu gerçekten bizim tam orta sınıf dediğimiz tabakanın insanları. Biz her zaman, orta sınıf özgürlük mücadelesinin bu düzeye vardırılmasından ve devrimci yönelimlerinden hep rahatsızdır, ama PKK'nın devrimci çizgideki başarısı bir dönem onları mücadeleye destek vermek

(Devamı s.36'da)

Zorunlu bir açıklama

PKK'nin de içinde yer aldığı ilerici ve devrimci 13 parti ve örgütün, hapishanelerde sürmekte olan Ölüm Orucu Direnişini desteklemek, Türkiye'de yeniden yaygınlaşan gözaltında kayıplar ve Türk ordusunun Güney Kürdistan'daki işgalini protesto etmek amacıyla, 20 Şubat 2001 tarihinde Fransa'nın Strassburg kentinde kitlesel bir Açlık Grevi ile başlattığı eylemlilik süreci, tamamlanamadan dağıldı.

Faaliyetimiz başlangıçta sorunsuz ilerliyordu. Önden aldığımız karar gereği 20 Şubat'ta destek amaçlı açlık grevini başlattık. Ardından eylemlerimizi ve amaçlarımızı açıklamak üzere Haluk Gerger ve Kürt sanatçı Beser Şahin'in de katıldığı ve uluslararası medyanın yoğun ilgi gösterdiği bir basın toplantısı gerçekleştirdik. Bunu dayanışmacı sanatçı ve grupların açlık grevi çadırı önünde gerçekleştirdikleri müzik şöleni ve çadırda gerçekleştirdiğimiz panel izledi.

Bu arada yürütme komitesi olarak faaliyetimizi daha da yoğunlaştırmayı kararlaştırdık. Bu çerçevede faaliyeti tüm ülkelere ve bölgelere yayma, yerel alanlarda faşist sermaye devletine ve onun arkasındaki emperyalist güçlere dönük bir dizi protesto eylemi gerçekleştirme kararı aldık. Bu eylemlilik sürecini 3 Mart'ta Strassburg'ta gerçekleştirmeyi planladığımız kitlesel bir yürüyüş ve mitingle noktalamayı hedefliyorduk.

Ne var ki görünürde sorunsuz ilerleyen süreç açlık grevinin 4. gününde tıkandı.

***

Eylem öncesinde, diğer şeylerin yanısıra, açlık grevi çadırına 19 Aralık katliamında şehit düşenler de dahil o güne kadar hapishanelerde şehit düşenlerin resimlerinin asılması da kararlaştırılmıştı. PKK de dahil hiçbir yapının buna itirazı olmamıştı.

Fakat tam da dikkatlerimizi faaliyetimize ilişkin başka sorunlara yoğunlaştırdığımız bir sırada, üstelik sözkonusu resimlerin çadıra asılmasından iki gün sonra, PKK temsilcisi ilk kez ciddi biçimde bu resimlerle ilgili bir tartışmayla karşımıza çıktı. PKK olarak, PKK-DÇS (Devrimci Çizgi Savaşçıları) imzasıyla tanınanlara karşı ciddi bir hassasiyetlerinin olduğunu, bu nedenle çadıra asılan DÇS taraftarı iki kişinin resimlerini kaldırmamızı, bu yapılmıyorsa eğer resimlerin altındaki DÇS imzasının kesilmesini ya da üstünün kapatılmasını istedi. "Yurtsever tabanın çok büyük bir rahatsızlık duyduğu"nu, bu nedenle bu talepte çok ısrarlı olduklarını belirtti.

Hiç kimse böyle bir tartışmaya hazırlıklı değildi. Sorunu ciddi biçimde tartışmak üzere ertesi gün tüm bileşenlerin katılacağı toplantıya bıraktık.

Sorun aşılamıyor

Sözkonusu toplantıda tartışmaya biz başladık ve kısaca şunları ileri sürdük. Güç ve eylem birliklerinden politik esneklikler olur. Ancak bu, kimilerine doğal ve küçük bir ayrıntı gibi görünen bir takım değerlerin yadsınmasını gerektirmez. Esneklik vardır esneklik vardır. Burada bizden istenen sıradan-olağan bir esneklik değildir. Kelimenin gerçek anlamıyla bizden birlikteliğin devamı için bir takım değerleri yadsımamız istenmektedir. Bu bir dayatmadır ve biz bunu kabul edemeyiz. Bizi bir araya getiren, yaklaştırıp-yakınlaştıran hapishanelerdeki devrimci direnişti. Bizler bu direnişin yarattığı devrimci eksen etrafında bir araya gelmiş bulunuyoruz. Dolayısıyla biz tercihimizi her zaman ve her koşulda devrimci çizgi ve bunun ürünü ve ifadesi değerlerden yana yaparız. Bu çerçevede sözkonusu arkadaşları (DÇS taraftarı şehitler) tercih ediyoruz. Çünkü onlar Ölüm Orucu Direnişi'nin içinde yer almışlardır ve bu direnişin kırılması için yapılan katliamda şehit düşmüşlerdir. Onları direnişimizin yarattığı değerler olarak görüyor ve sahipleniyoruz. Esneklik adına, bazı hassasiyetleri gözetmek adına bundan vazgeçmeyiz, resimlerinin indirilmesini ya da politik kimliklerinin ifadesi olan imzalarının silinmesini doğru bulmayız. Ölüm Orucu

Direnişi'ne, onun devrimci çizgisine ve yarattığı değerlere ya tam sahip çıkılır ya da çıkılmaz. Biz direnişe tam sahip çıkıyoruz ve bu nedenlede bu direnişte şehit düşen sözkonusu arkadaşların resimlerinin, altındaki imzalar da dahil asılı oldukları yerde kalmasını istiyoruz.

Bu arada biz Kürt halkının saldırılara karşı direnme isteğinin ve iradesinin ürünü ve ifadesi olarak gördüğümüz yurtseverlerle birlikteliklerden özel bir rahatsızlık duymuyoruz. Ancak bu, birlikteliğin koşulu varsa olur. Bu birliktelik adına bazı şeyleri unutamayız, üzerinden atlayamayız. Açıkça belirtmek gerekirse; yurtseverlerle birlikteliğimiz oldukça kararsız, çelişkili ve çatışmalı ve koşullu bir birlikteliktir. Bu konuda fazlaca hayale de kapılmamak gerekiyor. Bazı şeyleri zorlamanın anlamı da yoktur. Hapishanelerdeki devrimci direnişin sarsıntısı yurtseverleri de etkilemiş ve bize yaklaştırmıştır. Bu bir tercihtir, yarım yamalak da olsa bir tercihdir. Bu böylese eğer, yurtseverler bu tutumlarını güçlendirici davranışlar sergilemelidirler. Türkiye devrimci hareketinin de hassasiyetleri vardır. PKK, Türkiye devrimci haareketi ile gerçek ve içtenlikli bir birliktelikten yanaysa eğer, onun hassasiyetlerine saygı göstermelidir ve bunun bir ifadesi olarak bu dayatmadan vazgeçmelidir. PKK pek çok konuda rahatlıkla esnek davranabiliyor, bu konuda da aynı davranışı sergilemelidir. Esnek davranması gereken PKK'nin kendisidir. Biz, hassasiyet adına ileri sürülen dayatmayı kabul etmiyoruz ve etmeyeceğiz. Eğer tersi yönden bir çoğunluk karar çıkarsa, bu karara uymayacağız ve birliktelikten çekileceğiz.

DHKP-C, TKP/ML ve TKEP-Leninist'de özü ve esası hemen hemen bizimkiyle benzer gerekçelerden yola çıkarak PKK'nin dayatmasına karşı çıktılar. TKİB, MLKP, TKP(ML), MLSPB ve TDP ise PKK'nin talebini esasda doğru bulmadıklarını, fakat bu birlikteliğin devamı için onların dile getirdiği hassasiyeti gözetmek gerektiğini, bu çerçevede sözkonusu resimlerin altındaki imzaların üstünün kapatılabileceğini savundular. PKK ve tümüyle onunla aynı görüşte olan TDEB (Türkiye Demokratik Emekçiler Birliği) de düşünüldüğünde, çoğunluk PKK'nin dayatması lehinde karar kılmıştı. Fakat bu çoğunluk kararı doğrultusunda hareket edilmedi, edilemedi. Uzlaşarak sorunun çözmek adına saatleri alan tartışmalar yapıldı. Ancak taraflar ortaya koydukları tutumlarda ısrar ettiler. Sorunu aşmak yönünde ortak bir çözüme ulaşmak mümkün değildi. PKK tartışmaları seyri içinde çok daha katılaştı. "O resimlerdeki imzaların bu akşam kapatılmasın istiyoruz" diyerek, kestirip attı.

Türkiye devrimci hareketi direnişle birlikte zorunlu bir ayrışma ve saflaşma yaşadı. Ancak direnişin sarsıcı etkisi ve yarattığı devrimci eksen onları yeniden biraraya getirdi. Bir birlik ve kenetlenme durumu ortaya çıktı. Ne var ki bu kendi içinde sağlam bir birlik de değildi. Tam da bu nedenle PKK'nin dayatması karşısında bir blok olarak davranamadı. PKK bu durumu, her geçen gün daha olumlu bir çizgide ilerleyen eylemlilik sürecini tıkamanın ve yoğun bir emekle oluşturulan birlikteliğin dağılmasının imkanına çevirdi. Gelinen yerde birlikte yürümenin imkanları tükenmişti. Daha olumsuz gelişmelere yol açmamak kaygısıyla ortak bir açıklama dahi yapılmadan dağılma kararı alındı.

Kuşkusuz PKK'nin, PKK-DÇS'yi bahane ederek dışa vurduğu rahatsızlığı aysbergin görünen yüzüydü. Bu rahatsızlığın arka planında daha ciddi sorunlar vardı.

PKK'nin rahatsızlığının gerisinde ne var?

Batağa götürmekten başka hiçbir geleceği olmayan İmralı çizgisine görünürdeki bağlılığı ne olursa olsun, Kürt yurtsever güçleri içinde her geçen gün bazı gerçekleri sorgulama eğilimi gelişiyordu. Ölüm Orucu direnişinin sarsıcı etkisi bu eğilimi daha belirgin hale getirdi ve güçlendirdi. Yurtsever taban direnişe gözle görülür bir ilgi gösterdi, sempatiyle yaklaştı. PKK'li tutsakların içerdeki teslimiyetçi tutumlarına ve faşist devletin saldırısının doruğa çıktığı bir sırada Bayrampaşa hapisanesinde aldıkları utanç verici tavra rağmen, Kürt yurtsever kitlede zindan direnişine olan ilgi ve sempatide bir zayıflama olmadı. Tam tersine, katliam ve buna karşı gösterilen ölümüne direnişin ardından bu sempati ve destekte daha büyük bir sıçrama yaşandı. Bu durum açık bir

biçimde Kürt basını üzerinden de yansıdı.

Kuşkusuz bu tutum bir birikimin üzerinde yükseliyordu. Kürt halkı devrimci tutsakların üzerine katliamlarla yürüyen politik iradeyle kendisinin temel hakları bir yana ulusal varlığını kabul etmeyi bile hala yanaşmayan iradenin aynı olduğunu daha iyi anlamaya başlamıştı. Bu nedenle devrimci tutsaklara açık bir yakınlık duyuyordu. Onların direnişinden etkilenerek kendisini sindirmeye ve teslim almaya çalışan sömürgeci sermaye devletine karşı bir mücadele isteği ve iradesi ortaya koyuyordu. Büyük bir deneyim birikimine sahip olan PKK'nin, derin politik anlamı olan bu olguyu görmemesi düşünemezdi. PKK bu gelişmeyi gözetti ve buna göre davrandı. Sözgelimi hapishanelerdeki direnişin içinde yer almaktan özenle uzak durdular. Fakat bu direnişin '82 Diyarbakır zindan direnişinin bir devamı olduğunu, bu direnişi büyük anlam biçtiklerini, saygı duyduklarını yazdılar. PKK'nin Türkiye devrimci hareketi ile yeniden yakınlaşma eğilimi içine girmesi de bunun ifadesidiydi.

PKK, Kürt emekçi kitlelerinin sömürgeci devletin kendilerini teslim alma amaçlı saldırılara karşı direnme isteği ve iradesinin ifadesi olan bu yakınlaşma eğilimini gözeten bazı pratik adımlar da attı. Yurtdışında Türkiye devrimci hareketiyle ortaklaşa olarak organize edilen, Ölüm Orucu Direnişi destekleme eksenli 27 Ocak 2001 tarihinde gerçekleştirilen 40 bin kişilik yürüyüş ve miting bunun somut bir örneği oldu. Bütün bunlar devrimci hareketin saflarında da belli bir iyimserliğe yol açtı. PKK bunu da kullanarak, sözkonusu yakınlaşmayı somut bir birliğe dönüştürme yönlü bir istek ortaya koydu. Ancak bu arzusunu başkaları üzerinden dillendirme yolunu seçti.

Daha ilk tartışmada, PKK ile birliğin hiçbir koşulunun olmadığı ve bu tartışmanın bir daha gündeme getirilmemesi gerektiğini söyledik. Kaldı ki PKK'yi biz çağırmadık, PKK'nin kendisi destekçi konumunda bize yaklaştı. Halihazırdaki çizgisi ve duruşuyla PKK ile bir birlik düşünülemezdi. Bırakalım bir birliği, PKK ile güncel somut gelişmeler çerçevesinde sağlanmış geçici bir birliktelik dahi ancak koşullu bir birliktelik olabilir. Nitekim Strassburg'da yaşananlar da bunu kanıtlamıştır. İmralı çizgisi hala PKK'nın stratejik çizgisidir. Zindan politikası ve pratiği bu çizgiyle tam bir uyum içindedir. Ölüm Orucu Direnişi sürecinde bununla çelişen bir takım eğilimler ve tutumlar herhangi bir yanılsamaya yol açmamalıdır. Zira bu eğilim PKK'ye rağmen ortaya çıkan ve gelişen bir eğilimdir. Hapishanelerdeki devrimci direnişe sempati duyan ve devrimci tutsaklar şahsında Türkiye devrimci hareketi ile politik yakınlaşmayı zorlayan, gerçekte yurtsever emekçi kitlelerdir.

PKK gerçekte hapishanelerdeki Ölüm Orucu Direnişi'ne karşı hep mesafeli ve soğuk bir yaklaşım içinde olmuştur. Direnişin hep dışında kalmış ve bu duruşunun adeta "biz yokuz" dercesine altını çizmiştir. Bu direnişi hiçbir zaman kendi gündemi olarak kabul etmemiştir. Çünkü PKK, bu direnişi, kendi teslimiyetçi konumunu açığa çıkaran ve zora sokan bir gelişme olarak görmektedir. Direnişin devrimci çizgisine gerçek anlamda bir yakınlık duymamakta, tam tersine rahatsız olmaktadır. O başından itibaren direnişi yarattığı devrimci eksen üzerinde bir birlikten yana değildi. PKK kendi güç ve olanaklarını da kullanarak Türkiye devrimci hareketi ile "Birleşik Devrimci Güç Birliği Platformu" gibi ilkesiz bir birlik platformu oluşturmayı hedefledi. Bunun olmayacağını anlayınca mevcut yakınlaşmayı ve birlikteliği fiilen böylesi bir platform olarak çalıştırmayı denedi. Bunu da başaramayacağını anlayınca, PKK-DÇS bahanesini öne sürerek tüm rahatsızlığını dışa vurdu, bir dayatmada bulunarak kendisi için çok da anlamlı görmediği bir birlikteliğin dağılmasını sağladı. Gerçek budur.

Sonuç

Ölüm Orucu Direnişi devam ediyor. Bu direniş 150. günlerine gelmiş, uzun bir tarihi yürüyüşe dönüşmüş bulunuyor. Biz bu yürüyüşe PKK olmadan ve PKK'ye rağmen başlamıştık ve hala da PKK'siz sürdürüyoruz. Yurtdışında ki yürüyüşümüz de PKK'siz başlatılmıştı ve yine PKK'siz sürdürülecektir. Partimiz bu yürüyüşü sürdürme gücüne, kararlılığına ve iradesine sahiptir. Türkiye devrimci hareketi de aynı yolda yürümelidir.

TKİP/Yurtdışı Komitesi

Tekstil ve metal sektöründen bazı gözlemler

Düne kadar tekstil sektöründe çalışan bir işçiydim. Partimizin kuruluş kongresinde sınıf çalışmasının sorunları tartışmalarında öne çıkan temel sektör ve alanlara yönelmek, buralarda konumlanmak gerektiği ilkesiyle hareket ederek, bulunduğumuz bölgede metal fabrikalarının ağırlıkta olmasının da etkisiyle, metal işkolunda bir fabrikaya girdim.

Bu yazının konusu ise, tekstil ile metalin özellikleri ve taşıdıkları dinamikleri bazı gözlemler üzerinden ortaya koymaktır.

Tekstil sektörü ucuz işgücünün, yoğun emek sömürüsünün, ağır baskı koşullarının hakim olduğu bir işkoludur. İşçiler at koşturur gibi gün boyu seri üretim yapmaktadır. Bant ustası, işçileri denetleyendir. İşçiler arası bölünmüşlük, parçalanmışlık had safhadadır. Bu ise patronun işini kolaylaştırmaktadır. Zaten büyük işletmelerin kendi işlerini taşeron ya da fason konfeksiyon atelyesine yaptırması da, işçileri daha çok bölüp parçalamayı amaçlıyor. Bunun yanında, daha ucuza mal ettiği ve kârı büyük olduğu için de bu yolu tercih etmektedir.

Türkiye'de '80 sonrasında gelişmeye başlamasıyla birlikte, özellikle Kürdistan'dan göç edenlerin ilk olarak aktığı işkolu tekstil oldu. İhracatta önemli bir yere sahip olmasının ve hızla gelişmesinin de etkisiyle, bir dönem ipini koparanın ilk sermaye yatırımı yaptığı işkolu oldu tekstil. Tekstildeki ağır çalışma koşulları işçiler arası rekabeti ve güvensizliği de had safhaya vardırdı. Patron için sürekli yedek işsiz ordusu var. Bu nedenle haklarını aramaya kalkan işçileri hemen kapı önüne koyabilmektedir. Bu ağır sömürü koşulları bu işkolunda sürekli bir akışkanlığı ve hareketliliği de beslemektedir.

Bu özellikleriyle, işçilerin sınıf kimliğinin ve bilincinin tam olarak gelişmesine de bir yerde engeldir bu işkolu. İşçiler işe gelip geçici gözüyle baktıkları için, işyerindeki sorunları fazla önemsemeyebiliyorlar. Sektör tam olarak işçileşememe, toplumsal üretimin paramparça ve dağınık oluşu gibi özellikler taşıyor.

Tekstil işçileri sınıfın kültürel ve siyasal bakımdan nispeten daha geri kesiminden oluşmaktadır. Bu onların mücadeleye daha mesafeli yaklaşımalarını da getirmektedir. Sosyal yaşam bu kesimde daha sınırlı olmaktadır. Bu yapısıyla genel olarak benzer özellikleri taşımaktadır. Ama buna rağmen, ağır baskı ve sömürü koşullarının da etkisiyle, kendi bağrında mücadele etmek isteyen bir gençliği barındırmaktadır. Sistemin yoz kültürünün etkisinde olan bu gençler, çoğu durumda beklenmedik bir biçimde kendilerini mücadelenin en ön saflarında buluyorlar.

Tekstil sektörünün bu yapısının üretimdeki yeriyle de bağı vardır. Temel sanayi kolları üzerinden bakıldığında, geri ve tali sektörlerden biridir. Türkiye ekonomisinde ve ihracatında bir dönem önemli paya sahip olması bile bunu değiştirmiyor.

Metal işkoluna gelince, bu sektör biraz daha farklı özellikler taşımaktadır. Mücadele geleneğinin daha köklü olduğu bir sektördür. İşçilerde sınıf bilinci ve kültürü, tekstile göre belirgin biçimde daha gelişmiş durumdadır. Genelde orta-lise (ve üniversite terk) mezunu işçilere rastlamak mümkün. Bu da ek olarak kültürde daha ileri bir durumu ifade ediyor. Küçük ve orta işletmeler büyük işletmelere göre daha hareketlidir. Hareketlilik kendini sendikal çalışmada gösteriyor.

Sosyal ilişkiler daha güçlüdür. Mesela işe yeni giren bir işçiyi hemen herkes "hoşgeldin" diyerek karşılar. Kendini yabancı hissetmemesi için daha sıcak davranılır, eski işçiler tarafından yakın ilgi gösterilir. Ama tekstilde bu durum daha sınırlıdır, bu sektörde kendine yabancılaşma üretim ilişkileriyle de birleşiyor.

Metalde dayanışma bilinci daha

gelişmiştir. İşten çıkma, düğün, kaza vb. durumlarda, işçiler kendi aralarında para toplar. Sosyal ilişkiler fabrika dışına da taşabilmektedir (birbiriyle gidip gelmeler, ya da bir sinemaya, konsere, şenliğe vb.'ne gitme). Bu durum devrimci bir sınıf çalışması, müdahalesi koşullarında daha da gelişmektedir. Güvensizlik burada da kendini bir ölçüde gösteriyor kuşkusuz. Bütün bu olumlu avantajlarında dolayı, özellikle metalde, patronun önem verdiği nokta, işçilere denetim altında oldukları duygusunu sürekli hissettirebilmektir. Her an adım adım denetlenmeleri bu duyguyu kendiliğinden yerleştiriyor.

İdari ilişkiler kısım şefi, vardiya şefi, kalite müdürü, üretim müdürü, genel müdür vb... Hemen her birinin de yardımcısı vardır. İşçiler bunların tümü tarafından sürekli denetim altında tutulur. İşçiler böylece kişilik olarak da bilinir. Eğer devrimci demokrat işçiler göze çarpıyorsa, bunların işçilerle ilişkileri gözlenir, yerine göre işten atılır. Bundan dolayı işçiler sürekli şunu söyler; burada kalmak istiyorsan hiçbir şeye sesini çıkarmayacaksın. Bazı durumlarda ise işçilerin kendileri "hakkını aramalısın, yedirmemelisin, yoksa daha da tepene çıkarlar" diyebiliyorlar.

İdari yönetim üretimin kalitesine çok önem verir. Hatta kaliteye ilişkin eğitim toplantıları da yapılır. Disiplin, kurallara uymada çok önemlidir. En ufak bir kuralın uygulanmaması durumunda, bu hemen bütün işçilere dönük aşağılamalara kadar varır.

Metal sektörüne dönük bazı ilk gözlemlerim böyle. Bu sektörün yapısı gereği, sınıf çalışması adım adım yürümek zorundadır. Buna ilişkin sorunları ve deneyimleri, *Ekim'in* Nisan '00 tarihli 214. sayısında yayınlanan ve A. Selim yoldaş tarafından kaleme alınan yazı, daha ayrıntılı olarak işlemektedir. Çalışmalarımızda bu deneyimleri de hesaba katıp ona uygun davranmak durumundayız. Ben kendi payıma çalıştığım fabrikada bunu yapmaya çalışıyorum.

V. Nidal

Zindan direnişi ve PKK ile...

(Başta rafı s.31'de)

durumunda bıraktı; ya bundan yana olacaktı ya devletin yedeğine girecekti; sonuçta devrimci çizginin yedeğine kendi iradesinin dışında giriyor, demiyor muyduk? Yine İmralı çizgisinin en çok da orta sınıfı sevindirdiğini, onun tarafından hararetle desteklendiğini söylemiyor muyduk?

Dolayısıyla devletin izlediği katı politikadan ve PKK'nın düştüğü açmazlardan dolayı PKK'nın Türkiye devrimci hareketine yakınlaşması, HADEP'in yönetim kademesini tutan epey bir kesiminde ciddi rahatsızlıklar yaratıyor olmalıdır. Biz bunu da görmeliyiz, burada da derinleştirilmesi gereken çelişkiler var. Ayrışmayı zorlamak aynı zamanda bu anlama geliyor. PKK'nın emekçi tabanını kim bilmezlikten, görmezlikten gelebilir ki? Biz dikkat edin, temel bir gerçeği dile getiriyor, emekçi yurtsever kitle diyoruz hep. Gerçekten de direniş tartışmakta olduğumuz sempatiyi tam da bu emekçi yurtsever kitlede yaratıyor. Bu da bir ayrıştırma yoludur. Burada gösterilen hassasiyeti reddetmek imkanı yoktur. Reddeden zor duruma düşer. "O kadar önyargılı ki Türkiye devrimci hareketi, bu kadar kritik bir çatışmada destek veriliyor, el uzatılıyor, bu eli itiyor" dedirttirir, reddetmek birilerine bu demagojiyi de yaptırır. Şimdi bu yapılamıyor ama.

Şimdiki sınırlı ve koşullu eylem birliğinin daha olumlu süreçler ve ilişkiler üretebileceği uuulabilir mi? Kuşkusuz bu toplamda olayların nasıl seyredeceğine bağlıdır. Bu tek tek partilerin, sınıfların iradesini aşan bir şey. Devletin nasıl bir yol izleyeceğine, Türkiye'de olayların nasıl bir seyir izleyeceğine ve Türkiye'de emekçi sınıfların ne yapabileceğine bağlı. Dolayısıyla, bu işlerin nasıl seyredebileceğini kesin olarak öngöremeyiz. Biz bu süreci bir biçimde yönlendirmeye ve ilerletmeye de çalışırız, bu bizim tercihimizdir de. Ama olayların seyri ve sonuçları niyetleri ve öznel tercihleri aşan bir mantığa sahiptir. Gelişmelerin ne getireceğini birlikte göreceğiz.

Okurlardan / Yoldaşlardan...

8 Mart mitinginde tutsak yakınlarıyla birlikteydik...

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü güneşli güzel bir gün adeta selamladı.

Alanda HADEP en kitlesel partiydi, ama dağınıktı. Legal reformist partiler ise sınırlı bir kitle ile katılmışlardı. Devrimci partiler ve gruplar güçleri oranında alandaydılar, ama yetersizdiler.

Son yıllarda EKB ve feminist grupların dayatmasıyla ortaya çıkan, erkeklerin ayrı durması bu yıl da uygulandı. HADEP bu uygulamaya kesin bir tarzda uydu. Bazı devrimci grupların da alana girmeden önce ayrı kortejler oluşturdukları gözlendi.

Komünistlerin 8 Mart öncesinde ve alanda yoğun bir çalışma yürüttüğü göze çarpıyordu. Örneğin birinci köprü'ye çıkan yoldaki "Yaşasın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü!/ TKİP" imzalı yazılama tüm dünya emekçi kadınlarını selamlıyordu.

Alandaki bir avuç devrimci tutsak yakını ile birlikte kendimizi daha iyi ifade edeceğimizi düşünerek, TUYAB pankartı altında yerimizi aldık. Kürsüye yakın bir yere gelerek tutsak yakınları ile birlikte hücrelerle ilgili sloganlarımızı haykırdık. Kürsünün defalarca müdahale etmesine rağmen, anlar susmadılar. "Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz!", "Devrimci tutsaklar onurumuzdur!", "Kahrolsun ücretli kölelik düzeni!", "Yaşasın devrim ve sosyalizm!", "Cinsel, sınıfsal, ulusal sömürüye son", "Yaşasın direniş, yaşasın zafer!" vb. şiarlar haykırıldı. TUYAB pankartının kürsünün arkasına asılması isteği olumsuz yanıtlandı.

TUYAB'lıların alana kadın-erkek kolkola girmeleri tertip komitesini oldukça rahatsız etmişti. İki defa yanımıza gelerek erkeklerin kenara çekilmesini istediler. Onlara, cezaevlerinde 19 Aralık'ta yaşanan katliamda erkek ve kadın tutsakların birlikte karşı koydukları hatırlatılarak, devrimciler için kadın-erkek ayrımının sözkonusu olamayacağı söylendi. Bunun üzerine TUYAB kastedilerek kürsüden yapılan erkeklerin alanın dışına çıkması anonsu TUYAB'lılar tarafından, "Kadın-erkek birlik, alanlarda birleştik!" sloganıyla yanıtlandı.

Komünist bir işçi/İstanbul

Gazi Direnişi yolumuzu aydınlatıyor!

Bundan 6 yıl önce, 12 Mart 1995'te Gazi'de bir katliam ve görkemli bir direniş yaşandı.

Katliamcı devletin tarihine baktığımızda Gazi katliamının ne ilk, ne de son olduğunu görürüz. Devlet sürekli olarak kan ve vahşetle bastırmaya çalışmıştır ezilen halkların ve devrimcilerin mücadelelerini. Kızıldere, Maraş, Çorum, Sivas, Ulucanlar, 19 Aralık ve nice kanlı katliamın örgütleyicisi olarak tarihin utanç verici sayfalarında yerini almıştır sermaye devleti.

Gazi'de gerçekleştirilen, alışık olduğumuz türden bir devlet provokasyonudur. Zamanlama olarak işçi-emekçilerin sefaletini daha da derinleştirecek azgın bir saldırının hemen öncesinde yapılmıştır. Kuşkusuz bu bir rastlantı değildir.

Emekçi bir semt olan Gazi'de herşey 12 Mart akşamı bir kahvehanenin taranmasıyla başladı. İşçi ve emekçilerin yoğun olarak yaşadığı bir yer olan Gazi Mahallesi mücadeleci bir dinamiğe sahipti. Alevi-Sünni çatışması yaratmak isteyen sermaye devletinin hesapları bu kez boşa çıktı. Sermaye bu kez baltayı taşa vurdu. Gazi emekçileri, kendileri için hazırlanan tuzağa düşmeyerek, öfkelerini Sünni emekçilere yöneltmek yerine bizzat katliamcı devletin kendisine yönelttiler. Diğer emekçi semtlerinden Gazi'ye akanlarla birlikte, devletin katliamına karşı dişe diş bir mücadele yürüttüler.

Gazi halkı barikatlar kurup devletin provokasyon çabasını boşa çıkararak, ellerinde taşlarla günlerce direndi Gazi sokaklarında. Bu mücadelede onlarca şehit verdiler. Günlerce süren direniş diğer emekçi mahallelerinde de yankısını buldu. 1 Mayıs Mahallesi'ndeki gösterilerde dört emekçi katledildi.

Gazi görkemli bir direnişin adı, militan mücadele ruhunun simgesidir.

D. C./İstanbul

Ölüm Orucu direnişçilerine...

Bugüne kadar sizlere yazamamış olmanın ezikliğini duyuyorum. Geç de olsa, önümüzdeki bahar sürecinin de verdiği heyecanla yazıyorum.

Faşist devletin zindanlardaki devrimci direniş geleneğini kırmak için başvurmadığı yol kalmadı. Katliamlar düzenlediler, işkencelerden geçirdiler, yaktılar... Diyarbakır'da, Buca'da, Ümraniye'de, Ulucanlar'da, Burdur'da devrimci tutsaklar şahsında toplumsal muhalefeti teslim almaya çalıştılar. Her seferinde destansı direnişleriyle karşılaştılar, yüreklerinden başka silahları olmayan devrimci tutsakların.

Zira satılmış uşak takımının krizlerin faturalarını işçi ve emekçilere yükleyebilmesi için öncelikle toplumsal muhalefeti sindirmesi gerekiyordu. Bunun için de onun en diri ve örgütlü kesimi olar cezaevlerinden işe başlaması gerekiyordu.

Hücre politikasını hayata geçirmek için hazırlıklarını bir bir tamamladılar. Sizler bu saldırıyı püskürtmek için kuşandınız yine silahınızı. Ve açlık greviyle başladığınız direnişinizi Ölüm Orucuna dönüştürdünüz. 19 Aralık sabahı başladı saldırı. Cumhuriyet tarihinde görülmemişti böyle bir vahşet. Gaz bombaları, yangın bombaları, silahlar... 28 devrimci tutsak kurşunlanarak, yakılarak katledildi, yüzlercesi ölümcül yaralar aldı. F tipi hücrelere konuldunuz.

Görkemli direnişiniz devam ediyor. Bu onurlu direnişiniz dışarıda suskunluk fesadıyla boğulmak isteniyor. Ama şu bir gerçek ki, bu suskunluğu yine sizin bedenleriniz birer birer yırtarak zafere ulaşılacaktır.

Sizleri tüm devrimci duygularımla tek tek kucaklıyorum.

Tan halayları çekerken
ölümün sessizliğinde,
rüzgar getirdi
son VEDA'larını yoldaşların
usulca çıkıverdi,
usulca bıraktık
çatlayan dudakların arasından
boşluğa...
ELVEDA
Yıkılan duvar,
Yakılan bedenler,
silah sesi,
it ürümesi
patlayan bomba
kan ve gözyaşıyla yazdık tarihe
ve son sözü söyledik yine biz
"Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz!"

A. Yılmaz

Semt çalışması ve bazı sorunları

Semt çalışması sınıf çalışmasının bir parçası olarak ele alınmak zorundadır. Zira işçi ve emekçilerin yoğunluklu bulunduğu semtler devrim mücadelesi için ciddi bir potansiyel barındırmaktadır. Ancak bu alanın özgünlüklerini gözden kaçırmak, işçi sınıfını örgütleme iddiası taşıyan hareketleri sınıftan uzaklaştırır, küçük-burjuva zeminde bir çalışmaya iter.

Semtler, önemli bir işçi kitlesinin yanısıra düzenle bağlarını koparmamış heterojen küçük-burjuva katmanları barındırır. Bu nedenle devrim mücadelesinde tutarlı bir konumda değildir. Ancak işçi sınıfı örgütlü olarak mücadeleye kalktığında, bu katmanlar işçi sınıfı önderliğinde devrim mücadelesinde yerini alır. Ama bu hiç de semtlerde çalışma yapılmaması anlamına gelmez. Sürekli ve sistemli bir semt çalışması işçi ve emekçiler üzerinde ciddi etkiler bırakmakta, yerinde ve zamanında müdahaleyle bu etki örgütlü güce dönüşebilmektedir.

Semtlerin bir özelliği, buradaki çalışma üzerinden kazanılan insanlar eğitilmediğinde, bunlar kısa sürede önceki lümpen yaşam tarzlarına çok kolay dönebilmeleridir. Bu

güçler döneme, o anki atmosfere göre şekillenmektedirler. Bir bakarsınız çevrenizde bir sürü insan vardır, bir bakarsınız kimse kalmamıştır. Bu nedenle bu alandaki güçlerden özellikle işçiler üzerine yoğunlaşmalıyız. Onları fabrikalarındaki, işyerlerindeki mücadelelerin birer parçası haline getirebildiğimiz ve eğitebildiğimiz oranda kalıcılaştırabiliriz.

İşçi-emekçi semtlerinin taşıdığı devrimci potansiyele rağmen, örgütsel çalışmanın kalıcılaştırılmasında bugün ciddi güçlükler yaşanmaktadır. Devrimci hareketlere sempati duyulmasına rağmen bu böyledir. '80 yenilgisinin getirdiği güvensizliğin yanında devrimci hareketlerin güven verecek politik perspektiften yoksun olmaları, çok parçalılık, düzenin dayattığı yoz lümpen yaşam tarzı vb. bunda etkili olmaktadır. Bu güçlük ancak, sınıf çalışmasının bir parçası olarak ele alınan sürekli ve sistemli bir çalışmayla aşılabilir. Ancak süreklileştirilmiş bir çalışma insanlarda güven uyandırabilir. Geçmiş devrimci hareketlerin olumsuzluklarının etkilerini kırabilmek böyle bir çalışmayla mümkün olabilir.

D. Cemre

Programımızın gücü pratikte ispatlanır

Partimizi mücadele alanlarında kitlelerle bütünleştirme görev ve sorumluluğu partili komünistlerin omuzlarındadır. Büyük bir çaba, özveri ve sabırla sınıfın öncü gücü olarak kazandığımız partimizi, bilimsel temellere dayalı sağlam bir program üzerine oturttuk. Doğru bir ideolojik-politik çizgiye, güçlü bir programa sahibiz. Bu bize sınıfın öncüsü olma misyonuyla büyük bir güç ve güven veriyor. Şimdi bu gücü pratik-politik bir güç haline getirmenin zamanıdır. Bizzat pratik mücadele içerisinde politika yaparak kitlelere ulaşacağız, programımıza kitleleri inandıracağız, gücümüze güç katacağız. Çünkü biliyoruz ki, asıl güç ancak politika yapılarak kazanılabilir.

Açıktır ki, programımızı biçimsel olarak kabul etmek ya da sözlü olarak savunmak kendi başına yeterli değildir. Önemli olan onu özümsemek, bilinci pratikleştirebilmek, komünist kişiliği ve yaşam tarzını geliştirebilmektir. Günlük yaşamımızda, mücadelemizin her anında, ayrıntı gibi görünen sorunlara yaklaşımımızda dahi programımıza ve çizgimize uygun davranmalıyız. Programımızın ruhuna uygun bir komünist kişiliği bizzat mücadele içinde geliştirebilmeliyiz. Dolayısıyla programımıza bir takım maddeler ve formüller olarak yaklaşmamalı, onu bir yaşam biçimi haline getirmeliyiz. Bilincimizi ve inancımızı davranışlarımızla, kişiliğimizle bütünleştirebilmeliyiz. Çünkü emekçiler bizim tutum ve davranışlarımızı, yaşam tarzımızı dikkatle izlerler ve partimizi buna göre değerlendirirler. İnsanlar bir partiyi, salt onun politik çizgisini, programını ya da tüzüğü üzerinden değil, aynı zamanda kadroları üzerinden değerlendirirler.

Dolayısıyla, komünistler olarak etrafımızdaki insanlara örnek olacak şekilde yaşamalıyız. Onlar karşısında partiyi temsil ettiğimiz unutmamalıyız. Davranışlarımızla, yaşam biçimimizle partimizi en iyi biçimde temsil edebilmeliyiz. Bunu ise programımızı pratiğe geçirme çabası içinde geliştirebiliriz ancak.

Kişiliğimizi partili kimliğimizle şekillendirdiğimizde, programımızı pratikte yaşam tarzı haline getirdiğimizde, partimizi işçi-emekçi sınıfına ulaştırmada, onlarla bütünleştirmede zorlanmayacağız. Zira biz düşman karşısında bile programımızın gücünü ispatlamış bir partiyiz. Geriye, bu gücü sınıf mücadelesi içerisinde, sermaye iktidarına karşı mücadelelede öncü komünist kadroların pratiikleriyle ispatlaması kalıyor. Politikamızın doğruluğunu, programımızın bilimselliğini ancak ve ancak komünist militanlar pratikleriyle, ilkeli ve disiplinli yaşam tarzlarıyla ispatlarlar.

"Doğru politik çizgi belirlendikten sonra, herşeyi bizzat -politik çizginin kaderini, uygulaması ya da başarısızlığa uğramasını- örgüt çalışması belirler." (Stalin)

C. Deniz/Ankara

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Krizin faturası kapitalistlere!

√ *Dış ve iç borç ödemeleri derhal durdurulsun! Tüm devlet borçları geçersiz sayılsın!*
√ *İMF, Dünya Bankası vb. emperyalist mali kuruluşlarla kölece ilişkilere son!*
√ *Emperyalistlerle açık-gizli tüm antlaşmalar iptal edilsin!*

√ *Herkese iş, tüm çalışanlara iş güvencesi!*
√ *7 saatlik işgünü, 35 saatlik çalışma haftası!*
√ *İnsanca yaşamaya yeten, vergiden muaf asgari ücret!*
√ *Tüm çalışanlar için genel sigorta hakkı!*
√ *Eşit işe eşit ücret!*

√ *Her düzeyde parasız eğitim!*
√ *Herkese parasız sağlık hizmeti!*
√ *Herkese sağlığa ve ihtiyaca uygun ucuz konut!*
√ *Her türlü dolaylı vergi kaldırılsın! Artan oranlı gelir ve servet vergisi!*
√ *Diyanet bütçesi kaldırılsın, silahlanma harcamaları durdurulsun!*
√ *Özelleştirme talanına, tensikatlara ve hak gasplarına son!*

√ *Sınırsız söz, basın, örgütlenme, gösteri ve toplanma özgürlüğü!*
√ *Tüm çalışanlar için grevli ve toplusözleşmeli sendika hakkı!*
√ *Tüm faşist-militarist kurumlar dağıtılsın! Tüm faşist yasalar iptal edilsin!*
√ *Katliamcılar, işkenceciler ve hırsızlar halka açık mahkemelerde yargılansın!*
√ *Hücreler yıkılsın, tutsaklara özgürlük!*
√ *Kürt halkına özgürlük! Eşitlik, özgürlük, gönüllü birlik!*

İMF-DB-TÜSİAD reçetelerine son!
Kahrolsun sermaye diktatörlüğü!
Kahrolsun emperyalizm!
Yaşasın bağımsız sosyalist Türkiye!

İşçi sınıfı savaşacak, sosyalizm kazanacak!